

GOSTOVANJE SLOVENSKEGA OKTETA V BEOGRADU V ORGANIZACIJI DRUŠTVA "SAVA"

So umetniki, ki jih poznate s plošč, kaset in zgoščenk in si niti ne upate predstavljati, da jih boste osebno spoznali in si privoščili večer ob njihovem petju. Takšen je Slovenski oktet.

Svetovno, ampak res svetovno znan ansambel, čigar ime vzbuja spoštovanje ne le navadnih poslušalcev, ampak tudi glasbenih poznavalcev in strokovnjakov je v Beogradu gostoval pred tremi desetletji, ponovno pa konec novembra lani. Nekdanji praznik, 29. november smo preživeli v prijetnem vzdušju atrija Narodnega muzeja, ki je kot nalašč za tovrstne koncerte.

V dvorani smo bili člani Društva Slovencev Sava in le redki povabljeni. Glede tega smo imeli dvojne občutke. Po eni strani smo se počutili počaščene, ker smo si lahko privoščili vrhunski umetniški večer, po drugi strani pa nam je bilo zelo žal, da te lepote in harmonije nismo mogli predstaviti širšemu občinstvu.

V marmorni dvorani se je pred nas v polkrog postavilo osem postavnih

fantov in v hipu so nas prevzeli njihovi enkratni glasovi. Noben CD, pa naj bo predvajanje še tako kakovostno, ne more zamenjati zvena njihovih glasov *v živo*. Aplavzi so se vrstili, nestrpno smo čakali naslednjo pesem. Za vsako smo pomislili - no, ta je najlepša! Potem je sledila še lepša. Fantje pa so kar peli in peli. Obdajali so nas zvoki z različnih podnebij in različnih obdobij. Močan, iskren aplavz je izvalil bis, potem še enega in še enega. Težko smo se ločili od osmerih nastopajočih!

Za to enkratno doživetje se moramo zahvaliti predsedstvu našega Društva, predvsem Vladimirju Uršiču, ki je Slovenski oktet sploh pripeljal na gostovanje, potem pa tudi Anici Sabo in Slobodanu Jakošu, ki sta poskrbela za dobro organizacijo. Vemo, da je prihod tako znanega ansambla težko ponoviti, toda vsi upamo, da nam bodo kmalu srca spet hitreje utripala, oči pa se veselo zasvetile ob nekem drugem podobnem doživetju.

Maja Đukanović

SPREJETA POBUDA ZA UVELJAVLJANJE POSTOPKA VOLITEV ELEKTORJEV ZA SLOVENSKI NACIONALNI SVET

Na letošnji redni letni skupščini Društva Slovencev "Sava" v Beogradu je bila sprejeta iniciativa za sprožanje postopka volitev elektorjev za Nacionalni svet Slovenske manjšine v Srbiji in Črni Gori. Poskusili bomo v najkrajših potezah razložiti problematiko nacionalnega sveta, kot enega izmed novih inštitutov v sedanji pravni regulativi manjšinskih pravic. Najprej bi osvetlili pravne okvire v katerih je začrtan nacionalni svet, da bi razumeli njegov pomen.

Pravice pripadnikov nacionalnih manjšin so bile zastopane v pravnem sistemu nekdanje SFRJ v Ustavi iz leta 1992 ("Službeni list SRJ", št. 1/92, 34/92, 29/2000), kot ustavna načela. Gre za pravice, ki so nasplošno določene kot pravice do *ohranjanja, razvoja in izražanja etničnih, jezikovnih in drugih posebnosti nacionalnih manjšin*. Ta načela so obdelana šele s sprejetjem Zakona o zaščiti pravic in svoboščin nacionalnih manjšin iz leta 2002 ("Službeni list SRJ", št. 11/2002), ki pravno ureja način uveljavljanja individualnih in kolektivnih pravic, ki jih pripadnikom nacionalnih manjšin jamči Ustava ZRJ in mednarodne pogodbe. Zakon se danes uveljavlja na podlagi 64. člena Ustavne listine državne skupnosti Srbije in Črne Gore ("Službeni list SČG", št. 1/2003) z dne 4.2.2003.

Zakon navaja naslednje pravice: pravica do nacionalne opredelitve in izražanja nacionalne pripadnosti, pravica do sodelovanja z rojaki doma in po svetu, pravica do uporabe materinščine, pravica do negovanja kulture in tradicije, kjer je potrebno poudariti *da je izražanje, ohranjanje, skrb, razvijanje, prenašanje in javno izrekanje nacionalne in etnične kulture, verske in jezikovne posebnosti kot dela tradicije državljanov, nacionalnih manjšin in njihovih pripadnikov, njihova lastna individualna in kolektivna pravica.*

Omenimo lahko tudi uporabo nacionalnih simbolov in znamenj, s tem da le-ti ne smejo biti enaki kot simboli in znamenja tuje države, ter vrsto drugih pravic in rešitev, s katerimi se ščiti posebnost nacionalnih manjšin na področjih družbenega življenja, ki so od posebnega interesa za nacionalne manjšine (uporaba jezika nacionalnih manjšin v delu organov in organizacij z javnim pooblastilom, šolanje in javno obveščanje na jezikih nacionalnih manjšin itd.). Potrebno je omeniti tudi inštitut *zaščite pridobljenih pravic*, s katerim Zakon onemogoča omejitve ali odvzemanje pravic in svoboščin, ki so jih pripadniki nacionalnih manjšin, samostojno ali v skupnosti z drugimi člani svoje skupine uživali do njegovega uveljavljanja. Vse pravice se lahko seveda uživajo in sodno ščitijo ob spoštovanju pravnega reda in obveznosti, ki jih imajo pripadniki manjšin kot državljani SČG.

Novost in posebnost Zakona o zaščiti pravic in svoboščin nacionalnih manjšin so določbe, s katerimi se predpišejo rešitve, ki naj bi omogočile učinkovito sodelovanje manjšin v odločanju o vprašanih posebnosti v oblasti in v upravi. V tem smislu je zakon uvedel nove inštitute z zajemanjem mednarodnih obveznosti naše države, s tem da bi pridobila nujne pogoje za učinkovito sodelovanje pripadnikov nacionalnih manjšin v javnih zadevah, ki so v zvezi z njimi. Na prvem mestu bi omenil *nacionalne svete nacionalnih manjšin*, kar je tudi osrednja tema tega besedila, potem pa Zvezni svet za nacionalne manjšine in Zvezni sklad za nacionalne manjšine.

Nacionalni svet je telo, ki zastopa interese in predstavlja nacionalne manjšine na področju uradne rabe jezika, izobrazbe, informiranja na jeziku nacionalne manjšine in kulture, sodeluje v procesu odločanja, ali odloča o vprašanih ter ustanavlja ustrezne ustanove s tega področja.

Nacionalni svet nacionalnih manjšin je partner in svetovalno telo državne oblasti, njegov predstavnik pa sodeluje pri odločanju o vprašanih, ki so pomembna kot posebnost nacionalnih manjšin.

Nacionalni sveti se financirajo direktno iz državnega proračuna in donacij.

Nacionalni svet predstavlja tudi krovno organizacijo za obstoječa slovenska društva in njihove člane, ter tiste pripadnike manjšine, ki niso vključeni v nobeno obstoječe društvo.

Glede na skupno število pripadnikov nacionalne manjšine, ima svet najmanj 15 in največ 35 članov. V primere nacionalne manjšine, čigar število je po podatkih iz zadnjega popisa prebivalcev manjše od 20.000 oseb, nacionalni svet šteje največ 18 članov, kar

se nanaša ravno na nas, glede na to, da se je po zadnjem popisu prebivalcev okoli 5401 državljanov predstavilo kot Slovenci.

Člane nacionalnega sveta volijo na elektrski skupščini, ki jo organizira *Ministrstvo za človekove in manjšinske pravice Srbije in Črne Gore*. Elektrska skupščina se lahko organizira samo tedaj, kadar je prisotna več kot polovica elektrjev, ki jih je povabilo ministrstvo, z zagotovilom da navedeno število ne sme biti manjše od 30 elektrjev pri nacionalnih manjšinah, čigar število znaša po zadnjem popisu prebivalcev manj kot 10.000 oseb. Skratka, Slovenska nacionalna manjšina mora imeti 30 elektrjev, da bi lahko izvolila svoj nacionalni svet.

Zakon določa katere osebe so lahko elektrji nacionalne manjšine:

1) to so predvsem poslanci v zvezni, republiški in pokrajinski skupščini, ki so na te funkcije izvoljeni zaradi svoje pripadnosti nacionalni manjšini, ali se izjasnijo kot pripadniki manjšine in govorijo njen jezik;

2) odborniki v skupščini občine, kjer je materni jezik v uradni rabi (te kategorije mi nimamo);

3) pripadniki nacionalne manjšine ki jih izvoli ena nacionalna organizacija ali združenje nacionalne manjšine, pod pogojem, da so registrirane najpozneje do 3. avgusta 2002 kot dne uveljavljanja zakona. Ena nacionalna organizacija ali združenje lahko izvoli samo enega elektrja;

4) pripadniki nacionalne manjšine, ki zberejo sto glasov svojih rojakov, na posebnih obrazcih, ki jih predpiše Ministrstvo. Vsak pripadnik nacionalne manjšine ima pravico do enega samega glasu, ki ga da samo za enega elektrja (kar Ministrstvo strogo preverja).

Društvo Slovencev "Sava" je med stiki in sestanki s predsedniki društev Slovencev v Novem Sadu, Zrenjaninu, Subotici in Zaječaru, dobilo podporo vseh omenjenih društev za iniciranje postopka izvolitve Slovenskega nacionalnega sveta. V tem smislu je organiziran tudi skupni sestanek predstavnikov slovenskih društev s pristojnimi funkcionarji *Ministrstva za človekove in manjšinske pravice Srbije in Črne Gore*, ki so obljubili vso potrebno pomoč v tej dolgotrajnem in napornem uradnem postopku.

Ni dvoma, da je kandidate za elektrje treba poiskati med Slovenci - znanimi javnimi osebnostmi, priznanimi strokovnjaki in aktivnimi člani našega Društva, skratka, med ljudmi iz naših vrst, ki bodo dostojno predstavljali slovensko nacionalno manjšino.

Vladimir Uršič

KONCERT SLOVENSKEGA OKTETA

Zahvaljujoč Društvu Slovencev "Sava", je beograjsko glasbeno občinstvo imelo izjemno priložnost uživati v koncertu Slovenskega okteta. Oktet je nastopal 29. novembra 2003 v izredno akustičnem okolju Atrija Narodnega muzeja. Nastop tega ansambla visokega mednarodnega ugleda je bil pričakovan s posebno radovednostjo, ker je šlo za prvo predstavitev pred beograjskim občinstvom, v novi sestavi, v kateri Oktet deluje od leta 1996. Čeprav je od zadnjega gostovanja v Beogradu preteklo približno dvajset let, je tisti umetniški večer ostal v živem spominu in izročilu, ime Slovenskega okteta pa je zapomnjeno kot zaznamovalec pojma najvišjih standardov vokalnega izvajanja - občudovanja vredne tehnične umetnosti, redke lepote in uglašenosti glasov, kakor tudi večje odbire programa in stilske čistoče v izvajanju del različnih obdobij. Oktet v novi sestavi - prva tenorja Andrej Ropas in Vladimir Čadež, druga tenorja Janez Triler i Rajko Meserko, baritona Jože Vidic i Primož Dekleva ter basova Matej Voje in Janko Volčanšek - je na tem koncertu pokazal, da popolnoma upravičeno nadaljuje pomembno tradicijo, tako z doslednostjo repertoarja, kakor tudi z visoko kulturo petja.

Slovenski oktet je bil ustanovljen davnega leta 1951, na pobudo Slovenske izseljenske matice in prvoten namen ansambla je bil negovati slovensko ljudsko pesem in tako nadaljevati bogato domačo tradicijo fantovskega petja, ki s svojimi koreninami sega v drugo polovico 19. stoletja. Kmalu potem se je repertoarski krog razširil tudi na obdelave ljudskih pesmi drugih narodov, izvajanje del sodobnih slovenskih skladateljev, kator tudi skladb romantikov.

F. Mihelič

Resnost v izbiri progama, skrbnost in pripravnost v osmišljanju dramaturgije nastopa, kakor tudi studioznost priprave vsake točke – to so kvalitete, ki ta ansambel ločijo od veliko podobnih. Njihov nastop ni obrnjen k estradni prikupnosti in zunanjim učinkom. Znanje je dano v funkcijo visokih umetniških ciljev. Repertoar, ki so ga peli - Gallus, Gounod, Čajkovski, Schubert, Sibelijus, Prelovec, Simoniti, Ravnik, Kernjak, Vremšak, Krek, Žarov, Rijavec, Alfvén, Moller - je izbran tako, da predstavi tudi posamezne kvalitete glasov članov ansambla, ampak predvsem poudarja idejo skupnega petja, visoke umetnosti v uresničevanju harmonije barv in izrazov, zlitosti zvoka in prefinjenega dinamičnega niansiranja.

Popolnoma upravičeno, enakopravno z imeni samih izvajalcev je treba poudariti tudi pomen dejavnosti njihovega umetniškega vodje, dirigenta in muzikologa dr. Mirka Cudermana.

Tehnična podoba nastopa Slovenskega okteta je fascinanta in priteguje s svojo dognanostjo, ki je očitno dosežena z veliko delovno disciplino. Publika je to znala ceniti in nagraditi s svojim aplavzom, toda tudi prepoznati moč njihove ljubezni in vdanosti umetniškemu petju, ki pelje k najbolj čistemu umetniškemu doživetju, občutku neponovljivosti vsakega trenutka interpretacije. Ustvarjena harmonija ima moč, da oplemeni i daruje resni užitek. Ljudske pesmi ob večji obdelavi sodobnih avtorjev so ohranile svojo izvirno lepoto in prepoznavnost. Za veliko beograjskih poslušalcev je to bil globoko preživljen trenutek spominov na korenine, toda tudi za tiste, ki izvirnih pesmi ne poznajo, razburljivo srečanje z bogastvom folklorne tradicije. Zaradi tega bo tudi novo srečanje s Slovenskim oktetom pričakovano z velikim zanimanjem in z željo da ga ne bo treba čakati novih dvajset let.

Sonja Marinković
(prevod Branko Zorko)

F. Mihelič

SLOVENSKI POSLOVNI KLUB

EKONOMSKA POLITIKA V LETU 2004 V SRBIJI PO POLITIČNIH VOLITVAH*

Novo vlado Srbije, ki bo, upam, sestavljena od predstavnikov demokratično orientiranih strank, v letu 2004 čaka veliko težav.

Prvič. Po zastoju in stagnaciji v letu 2003 treba bo ponovno omogočiti pogoje za rast družbenega proizvoda čez 4 % kar bi v letu 2004 pripeljalo do rasta družbenega proizvoda na prebivalca na 2700\$. Ta cilj se da uresničiti, če se skozi proces privatizacije in razvoja novega privatnega sektorja, zagotovi povečanje okoli 1-2 % industrijske proizvodnje ki zdaj ima delež od 30 % v ustvarjanju družbenega proizvoda Srbije. Lahko pričakujemo da bo po res slabemu letu prišlo do povečanja kmetijske proizvodnje, ki je z 20 % deležem po industriji drugi največji ustvarjalec srbskega družbenega proizvoda. Realno je pričakovati da bo nadaljevanje reform in nadaljni razvoj tržnega gospodarstva prispevalo k hitrejši rasti vseh vrst uslug (trgovina, promet, turizem in dr.) in da bo planirana vlaganje v infrastrukturo in izgradnjo stanovanj vzpodbudila stavbeništvo. Samo takšno povečanje ekonomske aktivnosti odpiranje novih podjetij in vlaganje domačega in še posebej tujega kapitala zagotavlja nova delovna mesta povečanje realnih zaslužkov in dovolj velike državne prihodke za izplačanje pokojnin, otroških dodatkov, financiranje zdravstva in drugih družbenih dejavnosti.

Drugič. Pomembno je, da nova vlada nadaljuje politiko makroekonomske stabilnosti. Namen je, da rast cen v 2004 letu ne bo večji od 7 % in nadaljni stabilni kurs dinarja s korekcijo katera bi spremljevala rast cen v zemlji in v gospodarstvih s katerimi Srbija največ trguje. Stabilnost je glavni pogoj, da tujci in domači vlagatelji nadaljujejo in pospešujejo svoje dejavnosti v Srbiji. Istočasno ekonomska stabilnost je glavna domneva socialne stabilnosti ohranjanja kupne moči meščanov in lažje planiranje družinskega proračuna. Zato je pomembno izvajati restriktivno monetarno politiko in v največji meri racionalizirati javno porabo. Potrebno je istočasno začeti zmanjšanje nevzdržnega deficita v plačilih Srbije

tujini, ki je predvsem posledica ogromnega zunanje trgovinskega deficita. Izvoz v letu 2003 je bil v vrednosti le 2,4 milijard \$, uvoz pa je bil v vrednosti 7 milijard \$, in to večinoma v potrošnih artiklih, zelo malo pa v surovinah in še manj v opremi. Zato mora Vlada Srbije čim prej definirati razvojno in izvozno strategijo, da bi domači in tuji udeleženci bili seznanjeni z dolgoročnimi prioritetami države.

Tretjič. Nova vlada mora ponovno začeti s reformskimi procesi, ki so zaradi številnih razlogov, predvsem političnih, zaustavljeni, in mora pospešiti priprave za priključitev Evropski Uniji. Z nujnim sprejetjem že pripravljenih reformskih zakonov v Parlamentu (na področju davčnega sistema, finanjskega trga, poslovanja podjetja in ekonomskih odnosov z tujino) Vlada bo demonstrirala svojo proreformsko in proevropsko orientacijo. Na ta način bo Evropska Unija dobila dodatne argumente za pozitivno oceno o pripravljenosti Srbije na Sporazum o stabilizaciji in asociaciji kot pomemben korak v procesu pruključevanja EU.

Vsa tri omenjena cilja ekonomske politike v Srbiji za leto 2004 - rast družbenega proizvoda in zaposlenosti, nadaljevanje politike cenovne in devizne stabilnosti, odločno nadaljevanje reform in ispolnjevanje osnovnih pogojev za priključitev evropskim integracijam - so medsebojno tesno povezani. Ti cilji so uresničljivi pod pogojem da se formira Vlada demokratske in tržne orientacije ki bo zagotovila širši družbeni konsenzus za svojo politiko. Volilci so na lanskoletnih decembrskih volitvah večino zaupali demokrasko orientiranim strankam. Zaradi tega je tudi obveznost demokratskega bloka, da čimprej konstituirata vlado in začne uresničevati najvažnejše ekonomske in socialne cilje.

Jurij Bajec

* Poudarki iz predstavitve avtorja v Slovenskem poslovnem klubu z dne 29.01.2004 v Beogradu

PREŠERNOV DAN

V teh vročih dneh, ko pripravljamo novo številko Biltena, nam hladni zimski večeri izgledajo še bolj oddaljeni in vsi skrivnostno zasneženi. Sredi februarja, ko so se končale zimske počitnice in se je skupina članov Društva Sava vrnila s smučanja v Banskem v Bolgariji, kamor jih je popeljal Mirko Detičček, smo se zbrali, da bi praznovali Prešernov dan.

Odločili smo se, da nam svoje življenje predstavita Prešeren in Julija osebno! Proslava naj bi se začela z otroškim pevskim zborčkom, končala pa z ogledom kratkega dokumentarca o Prešernu.

Otroci so zapeli pesem, ki jo je na Prešernove verze uglasila Anica Sabo, korepetitorica je bila Željka Antolič in so spet bili deležni dolgega in iskrenega aplavza. Nato sta v dvorano stopila praznje oblečena Prešeren in Julija - Aleksandar Vojinović in Slavica Boštjančič. Z izjemno dikcijo sta nam v prekrasni sloveščini povzela najpomembnejše dogodke iz Prešernovega življenja. V trenutku sta nas predstavila v devetnajsto stoletje.

Povratak v sedanost pa je bil bolj zapleten, namreč, ni nam uspelo zavrteti pripravljenega filma, saj je izposojena tehnika odpovedala. Tako smo dobili več časa za klepet po priložnosti in priložnost, da še enkrat **zaprosimo za TV in video**, kar bi nam omogočilo prirejanje filmskih večerov v Društvu ter izboljšanje pouka slovenščine. Dobrotniki, čakamo!

Na naš mladi rod Društva - otroški pevski zborček, Slavico Boštjančič ter Aleksandra Vojinoviča - bi bil ponosen tudi sam Prešeren!

Maja Đukanović

V okviru Biltena je ustanovljena tudi rubrika „Intervju“. V vsaki številki bomo intervjuvali nekega člana. To bodo osebnosti, ki so na različne načine vplivale na oblikovanje Društva, potem tisti, ki aktivno sodelujejo v njegovem delu, ali na katerikoli drug način pozitivno delujejo v interesu Društva.

V tej številki Biltena bo bralcem predstavljen gospod Odon Vertovšek. Letos praznuje 95. rojstni dan in je najstarejši član Društva Sava v Beogradu. Po duhu mlad in izjemno živahen, je s svežino in razboritostjo osvojil vse člane Društva. Obiskuje skoraj vse prireditve, ki jih organizira Društvo in se z veseljem udeležuje skupnih srečanj.

Povejte nam nekaj o svojem rojstnem kraju in okoliščinah, ki so vplivale na to, da ga zapustite.

Rojen sem v Mokronogu 14. novembra 1909. V tem času se je stanovanjsko jedro nahajalo na gradu, ki ga danes ni več. Vojaške okoliščine so vplivale na to, da se je družina leta 1916 preselila v Kozje, kjer je mati imela posestvo s hišo. Tam sem končal osnovno šolo, maturiral sem pa v Mariboru l. 1927. Nadaljnje šolanje me je odpeljalo iz Slovenije in začrtalo moje življenje. Glede na skromne finančne zmožnosti mojih staršev, ki mi niso omogočale nadaljnega šolanja, sem se odločil za vojaško stroko. Kot večina mojih prijateljev iz tistega časa, sem si želel iti v mornarico. Okoliščine so bile take, da me vanjo niso sprejeli, ter 1. oktobra 1927 odhajam na Kraljevsko vojaško akademijo v Beograd, katero sem končal po treh letih. Od aprila l. 1930 do oktobra l. 1933 sem bil v 32. artilerijskem polku v Mariboru. Kot vojaški štipendist sem se vpisal na gradbeno fakulteto v Beogradu, ki sem jo končal l. 1939 v činu kapetana inženirsko-tehnične stroke.

Glede na to, da se je takoj po vašem šolanju začela Druga svetovna vojna, bi naše bralce zanimalo, kako ste vi, kot mladi pripadnik Kraljevske vojske, preživeli to obdobje.

Po končanem šolanju sem premeščen v Osijek, kjer sem delal na izgradnji obrambnih trdnjav proti Madžarski. Na začetku Druge svetovne vojne sem na poti za Čačak, ki je bil določen kot moje mobilizacijsko mesto, na poti sem pa doživel bombardiranje Beograda 6. aprila 1941. Iz Čačka se je moja komanda, umikajoč se pred nastopanjem nemške vojske, napotila proti Sarajevu, 16. aprila 1941 pa me odpeljejo v jetništvo. Tam sem prebil štiri leta in to v lagerjih Nürenberg,

INTERVJU – Odon Vertovšek

Hamelburg in Hamerstein. Kot najtežji del bivanja v jetništvu bi poudaril obdobje med 31. januarjem in 25. marcem 1945, ko so nas (okoli petsto jetnikov) po hudi zimi in snegu do pasu gonili pred naletom Sovjetske vojske od lagerja Hamerstein do velikega lagerja Sandbostel. Spali smo na prostem, v življanju pa sta nas ohranila krompir in repa, predvsem pa upanje, da se bomo vrnili domov.

Povejte nam nekaj o svojem poklicu in s čim ste se ukvarjali po vojni?

Po vrnitvi iz jetništva sem bil, zaradi velikega povpraševanja po strokovnjakih za gradbeništvo, 1. oktobra 1945 sprejet v JLA, kjer sem delal na najbolj odgovornih mestih. Bil sem načelnik Oddelka za gradbeništvo v DSNO, tehnični direktor vojaškega projektnega zavoda Centroprojekt, upokojen sem pa l. 1970 kot glavni vojaški gradbeni inšpektor za vse stavbe, ki so bile pod komando JLA. Delal sem na izgradnji in adaptaciji kasarn, stanovanj, bolnišnic in ambulanz. Gradil sem štadión "Partizan", prve stanovanjske objekte na Novem Beogradu, opravljal restavracijo obzidij na Kalemegdanu ter še veliko tega. Spomnem se, da je po potresu v Skopju (1960) v rekordnem času 90 dni, pod mojim vodstvom zgrajeno naselje od 1000 stanovanj, pomnem pa tudi prenovo Banja Luke po potresu 1969, kjer sem sodeloval v prenavljanju vojaških objektov.

Kateri dogodek v zvezi z vašim življenjem v Beogradu bi posebno poudarili?

Poudaril bi nekoliko momentov, ki so najmočnejše ostali vtisnjeni v mojem spominu. Pomnem bombardiranje Beograda 6. aprila 1941. Tega dne me je soproga spremljala na postajo, ker bi se moral oglasiti v enoti v Čačku. Bombardiranje nas je pričakalo na Slaviji. Rušenje stavb okoli nas in vsa strahota, ki nas je obkrožala se je globoko zarisala v mojem spominu. Spremil sem soprogo domov in odšel na železniško postajo Točider ter se odpravil v Čačak. Pomnem tudi povojne dneve in čas danonočnega dela na izgradnji različnih objektov v državi. Odgovornost je bila velika, obveznosti pa še večje. Trenutkov za počitek praktično ni bilo. Vedno sem bil na gradbišču. Menim pa, da je posebna dragocenost mojega življenja bil dolg in srečen zakon z Miroslavo Popović, rojeno v Zrenjaninu l. 1912. Poročila sva se 1. decembra 1934 in sva dobrih 63 let živela v srečnem zakonu, vse do njene smrti 15. oktobra 1997.

Kako gledate na utemeljevanje in delo Društva Sava?

Z velikim veseljem in presenečenjem sem sprejel obvestilo o

utemeljevanju Društva Slovencev v Beogradu "Sava". Razveselilo me je poznanstvo z vodstvom Društva. Posebno globok vtis je name naredila predsednica, pa tudi njeni sodelavci. Brez agilnosti vodstva Društvo ne bi moglo obstajati. Vpisani v Društvo Sava smo jim hvaležni za angažiranje in skrbi za nas starejše, še posebno na skrbi za mladino. V zbiranju mladine se posebno angažira gospa Maja Đukanović. Osebo menim, da je to velika žrtev vodstva in mislim, da so veliki delavci. Upam, da se bodo med člani Društva vedno našle osebe pripravljene za angažma in prustovoljno delo.

Kaj bi sporočili članom Društva - ali bi mogoče kaj posebnega sporočili mladim?

Povedal bi jim, da je najlepše, vkolikor je mogoče, ostati v svoji domovini. Ko si doma, so vedno težave in se zdi, da je zunaj meja vse boljše in lepše, toda ni vedno tako. Toda, če nekdo že mora zapustiti državo, ne sme nikoli pozabiti od kje izhaja. Nihče naj ne pozabi lepega slovenskega jezika, krasnih pesmi našega naroda, razkošno naravo, ki krasi Slovenijo, odlične ljudi in prelepe običaje. To, kar sem povedal velja predvsem za mlade.

Pogovor z gospodom Vertovškom sva imela v prijetnem vzdušju njegovega doma v ulici Cara Dušana v Beogradu. To je prijeten dom z veliko spominov na pretekle dni. Enostaven, zbran, umirjen, poln razumevanja, brez kakršne koli grenkobe ali obsojanja, Odon Vertovšek govori o preteklih dnevih in z veliko realnosti in razboritosti gleda na aktualni trenutek in katerem živi.

V imenu vseh članov Društva Sava in vsekakor v svojem lastnem imenu mu želim še vrsto let življenja in obilico zdravja.

Anica Sabo

III REDNA LETNA SEJA SKUPŠČINE DRUŠTVA SLOVENCEV "SAVA" V BEOGRADU

Letošnja tretja redna seja skupščine je bila 20. marca 2004 v dvorani BDM v Beogradu. S prehodom na delegatski sistem je najmanjše velike javne dvorane za vse člane društva nepotrebno, s tem pa so prihranjeni izdatki za njen najem, istočasno pa so tudi zmanjšani administrativni in drugi stroški, ki spremljajo organizacijo večjih srečanj.

Pozdravno besedo dobrodošlice je prisotnim izrekel predsednik skupščine Vladimir Žnidarčič in povabil podpredsednico skupščine Tanjo Jožič in sekretarja skupščine Vladimirja Uršiča mlajšega naj zavzmeta svoji mesti. Za zapisnikarja je bil predlagan Ludvik Pucelj. Predsednik skupščine je nato predlagal verifikacijsko komisijo v sestavi Mirko Detiček, Andrej Ravnihar in Ivan Skupek. Predsednik je na osnovi evidence verifikacijske komisije o prisotnih delegatih ugotovil, da je od 50 izbranih, na seji prisotnih 30 in da obstaja kvorum za delo in odločanje skupščine. Pred predstavitvijo dnevnega reda je predsednik prisotne pozval, naj se z minuto molka s pijeteto spomnijo vseh članov in prijateljev Društva "Sava", ki so

Zatem je predsednik skupščine predlagal dnevni red:

1. Sprejem zapisnika z II redne letne skupščine;
2. Poročilo Predsedstva Društva o delu v letu 2003;
3. Finančno poročilo za leto 2003;
4. Poročilo Nadzornega odbora o delu za leto 2003;
5. Sprejem programa dela in plana aktivnosti za leto 2004;
6. Sprejem finančnega plana za leto 2004;
7. Sprejem odločbe o spremembah in dopolnitvah Statuta;
8. Sprejem iniciative za sprožitev postopka izbire elektorja za elektorsko skupščino Slovenskega nacionalnega sveta;
9. Izbira enega elektorja za Slovenski narodni svet;
10. Verifikacija sprejema v članstvo Društva;
11. Članarina in zbiranje članarine;
12. Različno, predlogi in informacije.

Predlogov za dopolnitev ni bilo, zato je bil dnevni red enoglasno sprejet.

donacij in drugih oblik pomoči. Zatrnil je, da so bila ta zelo skromna sredstva uporabljena racionalno in prikazal podatke o stroških za obdobje od 01.01.2003 do 31.12.2003. To so izdatki za zakup prostorov, finančne storitve, nabavo pisarniškega materiala, fotokopiranje, tiskanje biltena, tiskanje članskih izkaznic za mlade, nabavo bele table, poštnino, internet, stroške za organizacijo koncertov, srečanj, stroške kulturnega sodelovanja, reprezentance i dr. Finančno poročilo društva za leto 2003 je enoglasno sprejeto.

Poročilo o delu nadzornega odbora med dvema skupščinama je podal predsednik nadzornega odbora g. Janko Brezovar, ki je poudaril, da se je delo Društva Slovencev "Sava" v letu 2003 odvijalo s skladu z zakonom in statutom. Odbor je mnenja, da se je delo predsedstva, v skladu s poročilom gospe Anice Sabo in finančnim poročilom, ki ga je predstavil gospod Slobodan Jakoš, odvijalo v skladu s statutom društva, še posebno pa, da so izdatki racionalni in ekonomični, brez odvečnih stroškov. Poročilo nadzornega odbora za leto 2003

med dvema skupščinama umrli. Zlasti je želel spomniti na nedavno preminulega člana Milana Kendo. Predsednik je nadaljeval z mislijo, da društvo izraža polno solidarnost tudi z žrtvami ob tragičnih dogodkih na Kosovu in Metohiji, da obsoja vsakršni terorizem in nasilje in da podpira trud vlade Srbije in Sinoda SPC, ki se zavzemata za mirno rešitev situacije in skušata pomagati srbskemu narodu na tem območju.

Po sprejemu zapisnika s prejšnje seje, je predsednica društva gospa Anica Sabo podala poročilo o delu društva v preteklem letu. Integralni tekst poročila objavljamo v celoti. Poročilo o delu društva za leto 2003 je bilo enoglasno sprejeto.

Finančno poročilo je podal podpredsednik društva Slobodan Jakoš. Prikazal je podatke o prihodkih društva v letu 2003, ki so bili zbrani od članarine,

je enoglasno sprejeto.

Predlog plana dela za leto 2004 je podala gospa Anica Sabo. Društvo Sava je ustanovljeno z namenom krepitve prijateljstva med slovenskim, srbskim in ostalimi narodi na področju Republike Srbije, ter skrbi za ohranitev kulturne in narodne identitete. V skladu s tem, društvo v svoj program uvršča naslednje aktivnosti:

1. Ohranjanje slovenskega jezika

(v okviru društva je veliko zanimanje za učenje jezika, kar zahteva dodatna sredstva);

2. Kulturne aktivnosti in ohranjanje kulturne dediščine;

Društvo je v skladu z osnovno opredelitvijo svoje ustanovitve in obstoja, v okviru projektov, ki so posredovani Ministrstvu za zunanje zadeve Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu in Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije načrtovalo naslednje aktivnosti:

- a) kulturni praznik;
- b) martinovo;
- c) miklavževanje;
- d) pomlad v društvu Sava;

Za realizacijo teh projektov sta odgovorni Maja Đukanović in Anica Sabo

e) Vokalni kvartet "Sava"; Za realizacijo projekta je odgovoren Ivan Debeljak.

f) Ustanovitev knjižnice in čitalnice;

Za realizacijo projekta sta odgovorna Bogdan Pišot in Dušanka Tomič.

g) Izdajanje Biltena; Za realizacijo projekta odgovoren Vladimir Uršič

3. Program športnih aktivnosti, katerih vsebina je natančno predstavljena v Biltenu št. 2. Zanj sta zadolžena Jovan Kelič in Mirko Detiček.

4. Potovanja, katerih so namen obisk sorodnih Društev na področju Srbije in drugod, s ciljem da se izboljša delo društva

5. Vabljenje umetnikov iz Slovenije

6. Zagotavljanje sredstev za najem prostorov za delo Društva, druženja in izvajanje drugih dejavnosti

7. Zagotavljanje sredstev

za opremanje prostorov

8. Projekte, za katere so člani zainteresirani, je potrebno pisno prijaviti. Prijava mora vsebovati: naziv

projekta, vsebino projekta, ime odgovorne osebe, sodelavce v projektu, znesek, ki bo potreben za realizacijo projekta in je specficiran po točkah, imena ustanov ali posameznikov od katerih se sredstva lahko zahtevajo,

kakor tudi čas realizacije projekta. Vse predloge je potrebno posredovati predsedstvu društva, da jih bo podrobno obravnavalo. Zelo dobrodošlo bi bilo, da se člani vključijo v takšno, organizirano obliko dela.

9. Pridobivanje sredstev za nastavev tehničnega sekretarja. Število članov društva nenehno narašča, prav tako pa se intenzivno povečuje obseg del, ki so pomembna za obstoj Društva. Predsedništvo meni, da bi bilo potrebno angažirati osebo, ki bo to delo honorarno opravljala.

Ob koncu predstavitve delavnega plana za leto 2004 je gospa Anica Sabo poudarila, da si prizadeva zaupana ji dela izvajati po najboljših močeh in v splošno zadovoljstvo članov. Prav na osnovi izkušenj lahko potrdi, da je zelo pomembno najti odgovorno osebo za izvajanje vseh tehničnih del. Navedeno delo je daleč od oči vseh članov in za večino popolnoma neznan, sem

prištejmo: čakanje v vrstah, distribucija vseh potrebnih dokumentov na ustreznega mesta, pridobivanje raznih listin, izjav, pogodb ipd. Meni,

Maja Đukanović

da ni v zmoti, če reče, da obstoj društva temelji prav na osebi, ki izvaja omenjena dela.

Plan dela Društva Slovencev "Sava" v Beogradu, za leto 2004 je bil enoglasno sprejet.

POROČILO PREDSEDSTVA DRUŠTVA O DELU V LETU 2003

Društvo Slovencev Sava je utemeljeno z namenom ohranitve nacionalne identitete, jezika, kulture in običajev ter razvijanja prijateljstva med slovenskim, srbskim in ostalimi narodi na prostorih Republike Srbije.

V skladu s temi cilji je Društvo oblikovalo program za prejšnje leto, ki je sprejet na skupščini 29.03.2003. Glede na sprejeti program je narejeno naslednje:

1. Ohranitev slovenskega jezika

Učenje jezika je zaznamovano kot najpomembnejša dejavnost Društva, v okviru le-tega pa se udejanja Šola dopolnilnega pouka slovenščine, med člani popularno imenovana "Šola". Glede na pomen te dejavnosti je o njej posebno poročilo imela Maja Đukanović, ki predvsem strokovno, toda z veliko entuziazma vodi pouk slovenščine.

2. Kulturne dejavnosti in ohranjanje kulturne dediščine

Društvo je realiziralo vsa tri projekta, ki jih he prijavilo pri Ministrstvu za zunanje zadeve, Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, o čemer je pravočasno poslano poročilo pristojnemu ministrstvu:

a) **Kulturni praznik** je praznovan 15.02.2003 z obsežnim programom, s katerim je zajeto raznovrstno delovanje F. Prešerna ob aktivnem sodelovanju velikega števila članov.

b) **Martinovanje** je praznovano 16.11.2003 na splošno zadovoljstvo prisotnih, z obilico pesmi ter spominjanja na številne običaje, ki spremljajo ta praznik.

c) **Vokalni kvartet "Sava"** je imel koncert 23.12.2003. Koncert je zajel slovensko narodno in umetniško vokalno literaturo.

3. Realizirani so trije projekti, ki jih ministrstvo ni podprlo, ustvarjeni pa so zahvaljujoč osebnem angažiranju posameznikov:

a) Projekt **Vsi Slovenci Društva Sava so smučarji** je ustvarjen v okviru bivanja članov v Bolgariji - Bansko, februarja 2003.

b) Projekt **Slovenci Društva Sava gredo na Triglav** je uspešno realiziran avgusta 2003.

Zaenkrat niso realizirane druge oblike druženja razen rednih srečanj ob petkih med 18 in 20 uro v prostorih v Višegradski 23.

4. **Potovanja** z namenom obiska drugim društvom so realizirana nekajkrat. Treba je poudariti obisk Novem Sadu junija in decembra 2003. V obeh primerih so člani Društva Sava sodelovali v programu, ki ga je pripravilo Društvo Kredarica iz Novega Sada.

5. **Organizacija dela Društva izven Beograda** je žal skoraj popolnoma odpadla. Razen

Predlog finančnega plana dela društva za leto 2004 je razložil g. Slobodan Jakoš. Poudaril je, da je potrebno vzdrževati nivo sredstev za tekoče poslovanje, nabaviti inventar in opremo za prostore, preskrbeti sredstva

Anica Sabo

za izdajo "Biltena", kulturne aktivnosti in druge planirane namene. Sredstva za uresničitev plana lahko

pričakujemo od Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu in Zveznega ministrstva za človekove in manjšinske pravice, na osnovi sprejetih in odobrenih projektov in razpisov, prav tako pa tudi od članarine in donacij.

Poročilo o realizaciji programa dopolnilnega pouka slovenskega jezika in plan dela šole za leto 2004 je podala gospa Maja Đukanović. Integralni tekst poročila objavljamo v celoti.

Po 7. točki dnevnega reda je nadaljeval član predsedstva g. Vladimir Uršič, ki je najprej vljudno pozdravil predsednika skupščine, podpredsednico in sekretarja skupščine, prisotne delegate in cenjene goste in razložil predlog odločbe o spremembah in dopolnitvah statuta društva, ki je bil posredovan članom skupaj z materialom za skupščinsko sejo. Navedel je, da so pristopnice predložile osebe, ki sicer ne izpolnjujejo pogojev za sprejem v redno

članstvo društva, kakor tudi to, da vlada veliko zanimanje za sprejemne pogoje. Prisotne je spomnil, da je eden od začrtanih ciljev statuta

odprto za vse. Torej ni ovir za uvedbo kategorije prijateljev (simpatizerjev) društva, tako da se lahko vsaka polnoletna oseba včlani na podlagi

Predsedništvo skupščine

gruštva, krepitev prijateljstva med slovenskim, srbskim in ostalimi narodi na področju Republike Srbije in s tem krepitev zavesti o potrebi razvoja strpnosti v medsebojnih odnosih, ter da je Društvo Slovencev "Sava" v Beogradu tradicionalno

svobodno izražene volje in z izpolnitvijo posebne pristopnice. Prijatelji društva naj ne bi bili izbrani v organe društva in imeli pravice odločanja, prav tako naj se ne bi mogli udeleževati dopolnilnega pouka slovenskega jezika, vsaj dokler se za to ne izpolnijo materialni in drugi pogoji.

Odločba o spremembah in dopolnitvah Statuta Društva Slovencev "Sava" v Beogradu je enoglasno sprejeta.

Gospod Vladimir Uršič je pojasnil iniciativo za sprožitev postopka izbire elektorja za elektorsko skupščino Slovenskega narodnega sveta (integralni tekst pojasnila z manjšimi dopolnitvami je objavljen kot uvodnik te številke Biltena). Pobuda je bila enoglasno sprejeta.

Nato so prisotni izbrali elektorja. Po tej točki dnevnega reda je predsednik skupščine Vladimir Žnidarčič predlagal kot kandidata za elektorja v imenu Društva Slovencev "Sava" kod združenja državljanov slovenske narodnosti gospoda Vladimira Uršiča, ki lahko dostojno predstavlja društvo in je najbolje seznanjen z navedeno snovjo. Imenovan je bil enoglasno izbran za elektorja.

Poročilo o sprejemu novih članov je podala sekretar društva gospa Jožica Jožič, ki je prisotne seznanila da je do današnjega sklica

POROČILO O UDEJANJANJU DOPOLNILNEGA POUKA SLOVENŠČINE V DRUŠTVU SAVA 2004

ŠOLSKO LETO 2002/03

Šolskega leta 2002/03 se je začel dopolnilni pouk slovenščine v okviru Društva Slovencev Sava v Beogradu. Pouk financira Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport Republike Slovenije.

Pouk slovenščine je bil deležen velikega zanimanja članov Društva. Za začetek smo organizirali tri skupine: eno skupino cicibanov, ki zajema otroke med 4. in 10. letom ter dve skupini najstnikov, kamor sodijo tudi študentje. V prvem šolskem letu se je pouka redno udeleževalo okoli 40 otrok, poleg njih pa so prihajali tudi starši, ki slovenščine ne znajo dobro, saj gre za tretjo in četrto generacijo izseljencev.

Na koncu šolskega leta so udeleženci opravili test znanja ter prejeli spričevala.

Lansko šolsko leto smo končali s podelitvijo štipendij. Pet otrok je potovalo v Maribor na Poletno šolo. Eno štipendijo je podelilo MŠZŠ R Slovenije, ostale štiri pa je priskrbel Anica Sabo z osebnim obiskom mnogih podjetij, potem večkratnim večurnim obiskom bank, zavodov ipd, ker se je izkazalo kot izjemno zapleteno prejeta sredstva nakazati na račun Dijaškega doma v Mariboru. Anica Sabo je otroke osebno spremljala do Maribora, jim tam pomagala ob prihodu in poskrbela za pravočasno plačilo pouka. Štipendije so prejeli: Marko Pandurov, Miljana Kljun, Irena Jakoš, Adriana Sabo ter Jelena Hajdinjak. MŠZŠ nam je poslalo tudi štipendiji za Seminar SJLK ter Poletno šolo v Ljubljani. Prejela sta ju Ana Marija Vojinović in Marko Kužnik. Izbor je opravljen na podlagi zanimanja za jezik, udeležbe na pouku ter drugih aktivnosti v Društvu. Vsi štipendisti so o svojem bivanju v Sloveniji poročali na jesenskem srečanju Društva ter v Biltenu.

V šoli delamo po najnovejših učbenikih Centra za slovenščino kot drugi/tuj jezik Filozofske fakultete v Ljubljani. Jaz se na lastne stroške udeležujem izpopolnjevanj za lektorje slovenščine na FF v Ljubljani.

ŠOLSKO LETO 2003/04

Letos je, glede na starost in znanje udeležencev, pouk organiziran v štirih skupinah:
cicibani
najstniki-nadaljevalci
najstniki-začetniki

skupščine vpisano 692 rednih članov. Od prejšnje do današnje skupščine je vpisanih 172 novih članov. Zatem je podana krajša analiza strukture novih članov po starosti, izobrazbi in spolu. Po popisu prebivalcev Srbije, v letu 2002, se je 5.104 osebe izreklo za kot Slovence.

Vladimir Žnidarčič

Predsednik skupščine Vladimir Žnidarčič je ugotavljal, da zbiranje članarine slabo poteka, saj so vendar to sredstva od katerih je odvisno delovanje Društva. Zbiranje članarine je vsakega petka od 18.00 do 20.00, v prostorih Društva v Višegradski ul. št. 23. Med razpravo, ki je sledila je poudarjeno, da ne more biti član kdor ne izpolnjuje svojih članskih obveznosti, med katere sodi tudi plačevanje članarine. Gospa Anica Sabo je bila mnenja, da bi bila izključitev iz članstva gotovo najlažja vendar zagotovo ne prava rešitev, kajti člane je potrebno poklicati in jih spomniti na obveznosti. Predlagala je, da ostane višina članarine za leto 2004 v istem znesku, to je 300,00 dinarjev.

Predsednik skupščine, gospod Vladimir Žnidarčič je nato podal dva predloga odločb za spremembo in dopolnitev statuta in pojasnil, da zaradi časovne stiske omenjeni predlogi odločb niso vgrajeni v obstoječi tekst Odločbe o spremembah in dopolnitvah statuta, pred začetkom zasedanja skupščine. Odločba je sprejeta pod 7. točko dnevnega reda. Ti predlogi so naslednji:

posameznih, bolj ali manj osebnih stikov, ni uresničena niti ena organizirana akcija delovanja Društva izven Beograda. To vsekakor ni v skladu s cilji Društva "Sava", ostaja pa želja vseh nas, da se to spremeni v letu, ki je pred nami.

6. **Vabilo umetnikom iz Slovenije** je lani uresničeno na način, ki je članom Društva bil v veliko veselje in užitek. Gostovanje Slovenskega okteta 29. novembra 2003 je bil izreden umetniški in kulturni dogodek ne samo za Slovence v Beogradu, temveč tudi za celotno kulturno občinstvo.

7. **Oprema prostorov** še vedno ni dokončana. Toda tudi tu obstajajo pozitivni pomiki. Predvsem je treba poudariti uvajanje telefonske linije in nabavo enega rabljenega telefona na ime donacije Društvu.

Poročilo je napisano točno na podlagi načrta dela Društva, ki je sprejet na seji Skupščine društva 29. marca 2003. Poleg omenjenega bodo v poročilu navedene tudi druge dejavnosti in akcije Društva.

Aprila 2003 je Beograd obiskala Delegacija Državnega zbora republike Slovenije - Komisija za Slovence v zamejstvu in po svetu. Predstavniki društva so se srečali z delegacijo na sestanku organiziranem v Veleposlaništvu Republike Slovenije v Beogradu, delegacija pa je obiskala Društvo in se z velikim zanimanjem informirala o njegovem delu.

Društvo je priskrbelo posebne članske izkaznice za mladoletne člane - Mojca in Kekec. Na posebnem srečanju maja 2003, ko so najmlajši člani predstavili zelo kakovosten program so članske izkaznice svečano podeljene.

Junija 2003 so izredno svečano podeljena spričevala učencem "Šole". Seminarja za izseljenske novinarje in novinarke se je septembra 2003 udeležila tudi Maja Đukanović, ki je po bivanju v Ljubljani podrobno poročala o delu na Seminarju. Njena udeležba na Seminarju je bistveno pospešila delovanje Društva. Svečano in veselo smo v Društvu pričakali Miklavža. Mnogi otroci so se z njim srečali prvič, starejši člani pa so imeli priložnost spomniti se otroštva in prijetnih trenutkov v zvezi s tem praznikom.

V času božičnih praznikov je na povabilo beogradske Nadškofije, Beograd obiskal mešani zbor iz Logatca in Vrhnik, ki je 26. decembra za člane Društva uprizoril kratek koncert, ki se je prelevil v prijetno druženje. V preteklem letu je izšla nova številka Biltena.

Treba je poudariti zelo dobro sodelovanje z Veleposlaništvom Republike Slovenije v Beogradu, z Ministrstvom za človeške in manjšinske pravice SČG ter gospodarstveniki slovenskih podjetij v Beogradu.

Treba je poudariti prizadevanje tistih članov, ki redno sodelujejo v vseh akcijah. Bistvena je vztrajnost staršev in starih staršev v podpiranju dela jezikovne šole ter prizadevanju, da srečanja članov minejo v prijetnem vzdušju ob obilici sladice, zavirkov in ostalih okusnih domačih dobrot.

Na koncu tega poročila bi rada poudarila, da se predsedstvo Društva srečuje v celotni sestavi enkrat na teden. Vsi trenutki, ki so pomembni za delo in napredek Društva se rešujejo pozorno in potrpežljivo, z upoštevanjem različnih mnenj. Celoten angažma in vsi rezultati temeljijo na skupnem delu.

Mogoče ni običajno, da bi v takšnem poročilu naštevati posameznosti o delu predsedstva. Po drugi strani pa se mi zdi, da ne bo odveč, če seznanimo člane Skupščine s posameznimi trenutki, ki so od življenjskega pomena za obstoj in delovanje Društva, ki pa niso nenehno pred očmi članov, ter o tem, kaj pravzaprav zajema realizacija neke konkretne aktivnosti. Ob ustanovitvi je Društvo registrirano pri Ministrstvu za notranje zadeve - Oddelek za tujce. Kljub dejstvu, da z Ministrstvom imamo zelo dober stik in sodelovanje, je procedura v zvezi s spremembami ali dopolnitvami statuta zahtevala večmesečno delo predsedstva, oziroma osebne stike ter zajetno korespondenco (na primer, odločba skupščine sprejeta dne 29. marca 2003 je verifirana šele 24. decembra 2003). Državi, v kateri živimo in delamo, manjkajo številni zakoni, med drugim tudi tisti, ki ureja delo društev meščanov. To pomeni, da so predpisi pogosto nejasni in celo nasprotujoči, ter je pogosto treba uporabiti ogromen trud in čas za nabavo ustreznih informacij. Istočasno so predpisi, ki urejajo finančno poslovanje v procesu stalnih sprememb, ter je tudi tu nujno ekstremno angažiranje predsedstva na relaciji banka, uprava dohodkov, knjigovodstvena agencija, da ne bi prišlo do napake. To, česar bi se člani Društva morali zavedati, je obstajanje nemerljivo velike količine obveznosti, ki jih predsedstvo opravlja zato, da bi se tiste vidne akcije nemoteno in po predpisih opravljale.

Gostovanje Slovenskega okteta je bila ena takih konkretnih akcij. Prijeten večer, ki bo mnogim za vedno ostal v spominu, je predsedstvu pomenilo nešteto ur dela, da bi: priskrbeli materialna sredstva, priskrbeli dvorano za koncert, oskrbo gostov (naj povem tudi to, da je to pomenilo kuhanje in postrežbo kosila ter neizogibno pomivanje posode). Po gostovanju je bilo treba narediti podrobno poročilo, ki je zajemalo vse račune, odločbe, podpisane pogodbe ter vse to posredovati Ministrstvu za kulturo, ki je akcijo podprlo, pa tudi na mnoge kraje v Beogradu, kar je zajemalo obiske mnogih ustanov in večurno čakanje v vrstah.

Za Društvo "Sava"
Predsednica, Anica Sabo

izpopolnjevalci-prevajalci

Pouka se udeležuje 10 **cicibanov**, starih od 4 do 10 let. Zaradi različnih stopenj znanja in zanimanja, mi ob pouku redno pomaga Slavica Boštjančič in občasno Jelena Rašič. Čeprav najmanjša, je ta skupina najbolj zahtevna.

Najstnikov-nadaljevalcev je okoli 15. V tej skupini so predvsem srednješolci. Obe omenjeni skupini prihajata ob sobotah popoldan. Tudi z delom v tej skupini mi pomaga Slavica Boštjančič. Udeleženci, ki so lani bili popolni začetniki, letos že precej dobro obvladajo slovenščino in so seznanjeni s temelji njene identitete. Njihovo znanje lahko spremljamo na prireditvah.

Ob torkih imajo pouk **izpopolnjevalci-prevajalci**. To je skupina študentov in odraslih, z izjemno visoko stopnjo znanja slovenščine. Oni se, poleg svojih rednih dejavnosti ukvarjajo tudi s prevajanjem, kjer so pokazali dobre rezultate. Gre za zelo kompaktno skupino, čigar člani so tudi sicer aktivni v Društvu. Udeleženci te skupine pišejo in prevajajo za Bilten, zbirajo knjige za knjižnico ter sodelujejo na vseh prireditvah.

Najstniki-začetniki so predvsem študentje, ki so se letos začeli učiti slovenščine. V delu z njimi mi pomagata Slavica Boštjančič in Ana Marija Vojinović. Skupina kaže izredno zanimanje za slovensko kulturo in jezik.

Vsi udeleženci pouka, ter člani njihovih družin, sodelujejo v prireditvah Društva ter na druge načine podpirajo njegovo delo.

URESNIČITEV NAČRTOVANEGA

1. Načrtovana skupina za izpopolnjevalce deluje izjemno uspešno in se mi zdi v veselje vseh sodelujočih.

2. Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport je žal zavrnilo predlog, da bi aktivno poučevala še ena profesorica. Naše članice, ki sem jih zgoraj omenila, se letos izpopolnjujejo za poučevanje slovenščine, zato upam, da bodo v naslednjem šolskem letu lahko tudi samostojno poučevale.

3. a) Lani smo načrtovali nabavo **opreme za pouk**, toda tu smo najmanj uresničili. Imamo samo CD in kasetofon, darilo člana Društva. Potrebujemo video in TV ter računalnik, kar bi nam omogočilo uporabo vseh gradiv za pouk, ki so nam na voljo. Kot predavateljica na Filološki fakulteti v Beogradu sem v stalnem stiku s Centrom za slovenščino kot drugi/tuj jezik na FF v Ljubljani, kar mi omogoča prejemanje najnovejših učnih gradiv. Zato je škoda, da zaradi pomanjkanja tehničnih pripomočkov ne moremo uporabljati teh učnih pripomočkov, ter organizirati recimo video-projekcije za vse zainteresirane člane.

b) Več sreče smo imeli z **donacijami časopisov in knjig**. Mladinska knjiga nam je na našo prošnjo poslala štiri škatle časopisov primernih za vse 4 skupine učencev: Cicido, Ciciban, Pil, Pil plus in Gea. Prošnjo bomo v kratkem ponovili.

Gospa Rozina Švent iz NUK-a nam je prijazno poslala otroške knjige, ki jih je otrokom podelil Miklavž.

Naj za konec dodam še to, da sem sodelujoč na Seminarju septembra v Ljubljani, izvedela, da je naše društvo eno najmlajših, kakor po ustanovitvi, tako, kar je še bolj pomembno, po povprečnih letih članov. Mladi pa se zbirajo ravno v šoli, tu ustvarjajo medsebojna poznanstva, se družijo izven šole, skupaj preživljajo počitnice ipd. Zato menim, da je treba vztrajno šolo razvijati naprej. Zahvaljujem se vsem staršem, ki otroke redno peljejo k pouku!

Maja Đukanović

a) Da se 23. junij proglasi za dan Društva Slovencev "Sava" v Beogradu. Na ta dan je bila leta 2001 prva ustanovna skupščina društva. Ta dan bi morali primerno zaznamovati in svečano in delavno proslaviti. To bi bila istočasno tudi priložnost za slovesne podelitve spričeval, zahval in drugo.

Po glasovanju o predlogu, je predsednik skupščine ugotovil, da je enoglasno, brez glasov "proti" ali vzdržanih, sprejeta naslednja:

ODLOČBA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH STATUTA

Dopolnjujejo se določbe 4. čl. statuta, tako da se za 3. točko doda nova, 4. točka, ki se glasi:

"4. Dan 23. junij, dan ko je bila leta 2001 prva ustanovna skupščina, združenje proslavlja kot dan Društva Slovencev "Sava" v Beogradu".

Določeno je, da strokovna služba izdela prečiščen tekst statuta društva, ki bo vseboval to dopolnitev.

b) da se sprejme odločba o načinu in pogojih dodeljevanja zahval zaslužnim osebam, donatorjem, organizacijam, institucijam in drugim, ki niso člani Društva. Zahvale bi se podeljevale za uspešno sodelovanje, prispevek k razvoju in uveljavitvi Društva Slovencev "Sava" v Beogradu. Na osnovi navedenih kriterijev o podelitvi odloča predsedstvo skupščine, na pojasnjen predlog predsedstva društva ali katerega koli rednega člana društva. Zahvale bo delil predsednik skupščine društva, ob različnih slavnostih in drugih priložnostih. Grafična oblika zahval vsebuje znak društva z besedilom v slovenskem jeziku in je tiskana na kakovostnem papirju velikosti A4.

Po glasovanju o predlogu Predsednik skupščine ugotavlja, da je enoglasno, brez glasov "proti" ali vzdržanih, sprejeta naslednja:

Finančno poročilo o poslovanju "DRUŠTVA SAVA", Višegradska 23, Beograd

I. UVODNI DEL:

Finančno poročilo o poslovanju za organizacijo "DRUŠTVO SAVA", Beograd, je narejeno na podlagi obveznih računovodstvenih poročil (Bilanca stanja in Bilanca uspeha) za obdobje od 01.01.2003. - 31.12.2003.

Vknjižba nastalih dohodkov in stroškov je opravljena v skladu z jugoslovanskimi predpisi o računovodstvu.

Stroški so v bilanci uspeha razporejeni v tri celote:

- poslovni stroški
- stroški po osnovu z zakonom določenih pravic
- finančni stroški

Stroški so med obračunskim obdobjem vknjiženi v breme ustreznih računov v razredu 5 v celotnem znesku.

II. POROČILO O POSLOVANJU ZA OBDOBJE 01.01.2003. - 31.12.2003.

Dohodki:

V preteklem letu je društvo ustvarilo dohodke iz dveh izvorov:

1. od donacij
2. od članarin

1. Dohodki ustvarjeni od donacij so nepovratno prejeta denarna sredstva na ime podpore za delo društva.

V obdobju 01.01. - 31.12.2003. so nepovratno prejeta denarna sredstva od naslednjih donatorjev:

- "GORENJE"	znesek od 39.000,00 dinarjev
- "MURA"	znesek od 19.500,00 dinarjev
- "KRKA"	znesek od 33.500,00 dinarjev
- ZVEZA NACIONALNIH IN ETNIČNIH SKUPNOSTI	znesek od 27.000,00 dinarjev
- MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE	znesek od 516.765,93 dinarjev
- MINISTRSTVO ZA KULTURO	znesek od 112.862,92 dinarjev

Skupaj: 748.628,85 dinarjev

2. Na ime dohodka od članarin je ustvarjeno 40.000,00 dinarjev.

Stroški:

V obdobju 01.01.2003. - 31.12.2003. je društvo imelo naslednje stroške

Pisarniške potrebščine	11.616,20 dinarjev
Režijske potrebščine	7.516,00 dinarjev
Stroški amortizacije	545,44 dinarjev
Nabava bele table s stolalom	5.640,00 dinarjev
Strošek PTT uslug in taksija	13.668,51 dinarjev
Strošek vzdrževanja	91.934,00 dinarjev
Strošek zakupnine	283.703,00 dinarjev
Strošek avtorskih honorarjev	47.120,52 dinarjev
Strošek tiskanja biltena	55.514,40 dinarjev
Strošek za taksi	2.264,53 dinarjev
Strošek knjigovodstvenih uslug	8.275,00 dinarjev
Strošek kulturnega projekta	33.454,00 dinarjev
Strošek interneta	305,00 dinarjev
Strošek fotokopiranja	6.246,00 dinarjev
Strošek reprezentance	44.869,29 dinarjev
Strošek bankarske provizije	5.856,42 dinarjev
Strošek davka na finančne transakcije	1.728,64 dinarjev
Negativne tečajne razlike	2.932,96 dinarjev
Donacije za šolo jezika	98.214,28 dinarjev
Strošek poravnave	14,02 dinarjev

Skupaj: 721.418,21 dinarjev

Denarna sredstva:

Na dan 31.12.2003. je društvo imelo na tekočem računu pri "Procredit banki" denarna sredstva v znesku od 70.161,29 dinarjev

V Beogradu, 08.03.2004.

Za "CENZUS"
dip.ecc. Spasić Milica

O D L O Č B A O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH STATUTA

Za 36. členom se dodaja novo poglavje z ustreznim vrstnim redom členov:

"XI ZAHVALE

37. člen

Društvo lahko podeljuje zahvale za uspešno sodelovanje, prispevek k razvoju in uveljavitvi Društva Slovencev "Sava" v Beogradu, zaslužnim osebnostim, donatorjem, organizacijam, institucijam in drugim pravnim in fizičnim osebam, ki niso člani Društva.

38. člen

V skladu s kriterijem iz prejšnega člena tega poglavja statuta, o dodelitvi zahvale odloča predsedstvo skupščine društva, na osnovi utemeljenega predloga predsedstva društva ali katerega koli rednega člana društva.

Grafična oblika zahvale vsebuje znak društva, z besedilom v slovenskem jeziku, tiskana na kakovostnem papirju velikosti A4.

Zahvale podeli predsednik skupščine društva, ob slovesnih in drugih primernih priložnostih.

Dosedanje poglavje XI postane poglavje XII, dosedanja člena 37. in 38. pa postaneta 39. in 40. člen.

Predsednik skupščine je v nadaljevanju dela po tej točki dnevnega reda prisotne obvestil, da so vsi člani pri vходу v prostore društva Slovencev "Sava" dolžni varnostniku pokazati člansko karto. Prav tako je prisotne obvestil o bližajočem se koncertu Pihalnega orkestra Krka iz Novoga mesta, ki bo 26. 03. 2004 v dvorani Študentskega kulturnega centra.

Na koncu je predsednik skupščine Društva Slovencev "Sava" prisotne cenjene goste prosil za nekaj besed. Vicekonzul veleposlaništva Slovenije je, na osnovi obravnavanega na skupščini menil, da so bile aktivnosti društva uspešne. Prisotne je nato pozdravil tudi beograjski nadškof msgr. Stanislav Hočevar, ki je navzoče toplo pozdravil, še posebno je pohvalil predsednika za uspešno vodenje skupščine, z upanjem, da bo tudi v bodoče sodeloval pri delu društva.

Predsednik skupščine se je nazadnje zahvalil članom skupščine in gostom za prisotnost in sodelovanje v delu III redne seje skupščine Društva Slovencev "Sava" v Beogradu, naznanil da je zasedanje skupščine končano in prisotne povabil na kozarček in druženje.

Vladimir Uršič jr.

MARTINOVANJE

*Pršu je, pršu sveti Martin,
on ga je krstil, jest ga bom pil.
Kune moj dragi, zdaj se napi,
dugo ga ne boš, zda se navži...*

Novembra praznujemo Svetega Martina, ki skrbi za dobro letino, predvsem pa za dobro vino. V soboto po Martinovem, nam je vrata svoje dvorane spet odprl gospod Jože Hauptman in nas sprejel z nasmehom in odprtega srca.

Pripravili smo prireditev, v kateri so z veseljem sodelovali najstniki in študentje iz Šole slovenščine. Nastop je začel kvartet Sava, ki je s svojimi mogočnimi glasovi zapel Zdravljico, nakar je gospod Janko Brezovar navdihnjeno, z zgoraj navedenimi verzji, začel s programom. Dekleta so nam pojasnila od kdaj, zakaj in kako se

praznuje ta veseli praznik.

Nekaj vinskih pesmi so zapeli člani šole, nekaj pa jih je zapel kvartet. Šolarji so tokrat nastopali oblečeni v kostume iz 19. stoletja in nam tudi s tem pričarali vzdušje iz davnih časov.

Aleksandar Vojinović in Marko Kužnik sta nam tudi tokrat privabila nasmeh in dobro voljo z odličnim igralskim nastopom. Kdo bi rekel, da se za mladim bodočim zdravnikom in bodočim pravnikom skriva tak talent? Pridružil se jima je Karlo Rak, s katerim so nam ponazorili fantovske običaje ob Martinovem.

Slavica Boštjančič in Jelena Rašič sta se kot pravi gospodinjji skoraj sprli okoli recepta za špehovko in nas s tem od srca nasmejali. Nato so najstnice iz društva zapele *Še kikklo prodala bom,*

mahajoč s "kiklcami", čevljički in jančicami.

Nenadoma se je na odru prikazal osebno Sveti Martin. Vanj se je oblekel Ivan Debeljak in nas spravil v dobro voljo z navdihnjnim nastopom, ki je kazal, kako se vino krsti.

Za konec je Janko Brezovar poudaril Slomškove besede:

"Ako se bo vino pilo za potrebo, bo zdravilo, kar pa se čez mero žre, živi trup seveda je!"

Mislím, da sploh ni treba podrobno govoriti o tem, da je po prireditvi ob dobri kapljici in dišečem pecivu beseda hitro stekla. Obrazi so nam žareli, v dvorani se je čutil vonj po že suhih grozdnih jagodah in dobrem, domačem vinu.

Maja Đukanović

MIKLAVŽ

Začetek decembra nam odpre vrata mnogih praznovanj. Odpre jih Miklavž, potem nas obiščeta še Božiček in Dedek Mraz.

Na Miklavžev obisk se v šoli posebno pozorno pripravljamo. Pridno se učimo pesmic in recitacij, skrbi nas, ali smo bili dovolj pridni čez leto in predvsem, ali bo Miklavž res prišel.

Cicibani so se letos naučili pesmic o Krokodilih, Vevericah, babici in stari mami, tati ter še mnogih drugih. Nekaj so jih tudi zapeli. Za petje jih je pripravila Anica Sabo, tako kot vedno doslej.

Milena iz skupine najstnikov-začetnikov je okrasila prostor v Društvu z lučkami, modrim nebom, luno in zvezdicami. Marko nas je vse lepo poslikal, starši in stari starši pa so prinesli pijačo in jedačo. V publikli so bili tudi študentje slovenščine, ki so še posebno bili pozorni na to, kako lepo naši malčki govorijo slovensko.

Po vstopu v dvorano smo zapeli Pridi, pridi svet' Miklavž in je on pokukal skozi steklena vrata. Najprej smo zagledali njegovo visoko kapo, nato zlato palico, dolgo belo brado in vrečo z darili. Pozorno nas je poslušal in se veselil, česa

smo se vse naučili. Ko se je vsak predstavil, je otrokom podelil darila.

Povedal je, da so mu v pripravljanju daril pomagali mnogi. Predvsem gospa Rozina Švent iz ljubljanskega NUK-a, ki mu je poslala knjige za cicibane in mladostnike; iz Mladinske knjige so nam poslali veliko Cicidojev, Cicibanov, Pilov in Pilov Plus, starejšim pa tudi Geo; podgerje Krka in Društvo sta malčkom kupila novoletne okrase ter CD slovenske skupine Sidharta, česar so se razveselili najstniki. Milupa nam je podarila krasne stenske koledarje, svinčnike in blokce, Mladina JAZAS-a pa tudi veliko promotivnega materiala. Hvala vsem!

Z žarečimi očmi so si cicibani pozorno ogledovali Miklavža, nekateri so dvomili, ali je 'ta pravi', in na koncu dvoma ni bilo - res nas je obiskal čisto ta pravi Miklavž!!! Šelesteli so okrasni papirji, točili so se sokovi, dišale potice. Ob glasbi in smehu smo se spet lepo imeli in se težko poslovili ob trdnem mraku. Takoj smo začeli delati načrte za naslednjo proslavo in naslednje srečanje mladih iz Društva Sava.

Maja Đukanović

ŠOLA SLOVENŠČINE V DRUŠTVU SAVA obvestilo o prejetih štipendijah v letu 2003/04

V šolskem letu 2003/04 se bodo učenci šole dopolnilnega pouka spet udeležili različnih jezikovnih seminarjev. Štipendije smo razdelili na podlagi obiskovanja pouka, aktivnosti v Društvu in siceršnjih zanimanj. Štipendije so prejeli:

1. Seminar slovenskega jezika, literature in kulture, Ljubljana:

Jelena Rašič (prevajalska skupina)

2. Poletna šola v Portorožu:
Strahinja Cvijanović (skupina najstnikov začetnikov)

3. Poletna šola za otroke v Novem mestu:

Marija Družijanić in Irena Jakoš (skupina najstniki nadaljevalci).

Za štipendije slovenskih podjetij se potegujejo:

1. Marko Pandurov
2. Adriana Sabo
3. Jelena Hajdinjak
4. Miljana Kljun

4. Za Poletno šolo v Ljubljani smo zaprosili za štipendije:

Monika Stojanović in Aleksandar Vojinović (odgovor MŠZŠ še čakamo)

5. Seminar za edukacijo udeležencev v prostovoljnem delu:

Marko Kužnik in Uroš Ivanovski

6. Obisk O.Š. Božidarja Jakca septembra v Ljubljani v organizaciji Zavoda za šolstvo RS:

1. Mina Jocić (2. razred)
2. Luka Pandurov (3. razred)
3. Ivan Kadunc (3. razred)
4. Nikola Škufca (3. razred)
5. Matija Đukanović (3. razred)
6. Jelena Škufca (5. razred)
7. Ivo Đukanović (5. razred)

Maja Đukanović

Spoštovani!

Nagovarjam tiste, ki iz kakršnegakoli razloga še niso plačali članarine. Mislim, da ni potrebno posebej govoriti kaj materialna sredstva pomenijo za obstoj Društva. Predsedništvo si maksimalno prizadeva, da ta sredstva priskrbi z različnih strani. Seveda se ni realno vedno zanašati samo na nekoga drugega. Moramo tudi sami narediti vse, kar je v naši moči, da društvo, ki mu pripadamo, obstane. Zato vas najprijazneje prosim, da neizogibno in v najkrajšem roku plačate svoje dolgove.

Hvala za sodelovanje,
prisrčno vaša predsednica Anica Sabo

Vljudno prosimo vse člane, ki niso priložili potrebne dokumentacije ali niso plačali članarine za leto 2003 in 2004, da to storijo najpozneje do 25. 12. 2004.

VTISI S KONCERTA PIHALNEGA ORKESTRA "KRKA" IZ NOVEGA MESTA

Ob obisku Slovenskega okteta, novembra lanskega leta smo si želeli, da bi takšnih obiskov in dogodkov imeli čim več. In ureničilo se je! Pripetilo se je spet nekaj lepega, obiskal nas je Pihalni orkester "Krka" iz Novega mesta.

Že samo ime spominja na nekaj lepega - na lepo, zeleno in čisto slovensko reko Krko. Ne vedoč ničesar o tem orkestru sem pričakoval, da bo nastopil eden številnih amaterskih orkestrrov, ki so tradicionalni v Sloveniji. Toda zmotil sem se, pomota pa je bila zelo prijetna.

Ta orkester je velik - s številnimi mladimi glasbeniki in še večjim številom instrumentov. Drugič, kakor se je zelo hitro izkazalo, zelo kakovosten in tretjič, tudi originalen in nekonvencionalen v nastupu.

V lepem prostoru SKC-ja (Studentski kulturni center) smo lahko uživali v polnem in dovršenem zvoku tako številnega orkestra, ki je izvajal skladbe različnega žanra, na svoj način.

Glasbeniki so svojo mladost poudarili z veselimi obnašanjem in očitno je bilo, da ob izvajanju glasbe uživajo in se

zabavajo. Razen tega, da je tudi sam pogled na mlade ljudi razveseljiv, so glasbeniki tudi s svojim obnašanjem pripomogli, da je spošen vtis bil še bolj prijeten. Med igranjem so stopali, kadar so igrali marš, vriskali in peli skupaj z dirigentom, žvižgali in na drugačne načine poživiljali svojo glasbo, toda le takrat, ko je to bilo res primerno. Ognjemet, konfeti, balončki in pisani papirčki so dopolnili vizualen vtis. Lahko bi rekli popolni multimedijalen nastop. Vse skupaj je prispevalo, da je tudi med občinstvom v dvorani vladalo veselo vzdušje.

Vsekakor, da je za takšen rezultat potrebno resno delo in veliko vaj, kar ne bilo mogoče brez osebnega veselja in ljubezni do glasbe.

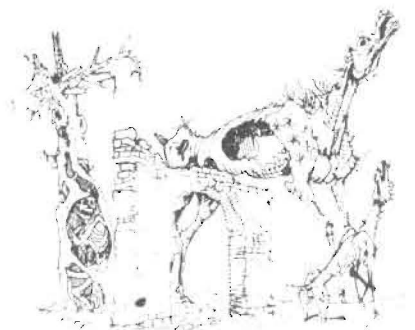
Omeniti moram tudi dirigenta, ki je gotovo bistveno "odgovoren" za takšen nastop, pa tudi solista na klarinetu. Orkester je tudi do sedaj bil deležen veliko nagrad in priznanj, ki jih je gotovo zaslužil in jih bo gotovo še.

Člani Društva Sava pa smo imeli še en zelo prijeten večer in hkrati srečanje.

Vsi smo zelo hvaležni vsem tistim iz Slovenije, ki so ta nastop omogočili in vsem tistim iz vodstva našega Društva v Beogradu, ki so ta obisk in koncert organizirali. O uspehu njihovega dela priča polna dvorana, zadovoljni obrazi "beograjskih" Slovencev in trikratni bis. In tisto, kar je najpomembnejše za vsakega od nas: lep spomin!

Za ta mlade pa se je zabava še nadaljevala, kot so priznali - do jutranjih ur...

Branko Zorko

NAVADE IN ŠEGE SLOVENSKEGA LJUDSTVA

LETO, NJEGOVI ČASI IN PRAZNIKI

Pomlad

To je čas ko, se po dolgi zimi ponovno prebujajo življenje v naravi. Čas, ko se opravljajo razni običaji in šege, z namenom, da se prebudi narava in da se za nastajajoče leto oskrbi naklonjenost višjih sil v naravi, za sigurno in dobro letino, življenje članov ožje in širše skupnosti.

V pomladno obdobje se šteje čas od Treh kraljev do Jurjevanja.

Zima po Treh kraljih, do Svečnice in še po njej sicer še gospodati, vendar sonce že uveljavlja svojo moč.

O Svečnici (2.februar) se pravi, da "ko Svečnica pride skoraj zima odide". Veruje se, da je to praznik prvih toplih isker. Svečnica odpre zgodnji pomladi vrata. Za ta praznik so poznani posebni pevci (svečarji), ki s prižgano svečo in primernimi pesmi prinašajo srečo k hiši.

Na Sv. Valentina (14.februar) se po narodnem verovanju začne prebujati narava. V Beli Krajini je Valentinovo celo prvi spomladni dan.

Pust

V širšem smislu je Pust prehodno zimsko-pomladni čas, od Svetih Treh kraljev do Pepelnice. S pustom-fašengom se označuje čas od zadnjih dni pred Pepelnico in se končuje s pustnim torkom, to je pravim glavnim Pustom. V ta čas je združeno nekoliko praznikov istega pomena, to je preganjanje zimskih sil in obujanje pomladi. Na primer, četrtek pred Pustom je mali Pust, ki se imenuje tudi debeli četrtek, tosti in podobno. Pustna nedelja je mastna nedelja ali tudi debelnica. Kadar govorimo o Pustu, mislimo predvsem na pustne šeme ali maske na njihove obhode in zabave. Najstarejše maske, ki potrjujejo njihovo demonsko poreklo in njihov pomen v obredu - preganjanje zime, so se zaržale predvsem v poznani in do danes ohranjeni maski kurenta. Kurent, korant, mastnjak, kožuhar, je predvsem doma na vzhodnem Štajerskem. Oblečen je v težak, obrnjen ovčji kožuh, na glavi ima veliko živalsko krinko z rilčastim nosom in dolgim rdečim jezikom, okrog pasu ima več kravjih zvoncev, ki delajo hrup.

Današnji Pust je skupni pojem za več starih obredov in običajev, ki so nekoč imali svoj pomen, danes pa so samo gola pustno norčava dejanja. Med temi običaji je še danes poznan običaj vlačenje pluga na vzhodnem Štajerskem, Borovo gostovanje v Prekmurju, ki so danes poznani kot turistične atrakcije. Za Pusta se pripravljajo posebne jedi: krapi, bobi in flancati, posebno pa danes najbolj poznani krofi. Pustno veselje se zaključuje s pokopom oziroma sežigom in metanjem v vodo Pusta, oziroma za to priliko posebno izdelane lutke. S tem se konča zima in prične novo leto.

Velika noč

Drugi pomemben in velik praznik v tem času je Velika noč. Velikonočni prezniki pomenijo konec zgodnje pomladi in začetek prave, zelene. Velikonočni čas traja od Cvetne nedelje do Velike noči. Na Cvetno nedeljo se nosijo v cerkev butare (beganica, boganca, premec, prajtelj, presta, snop), ponekod nosijo oljčno vejo. Danes se butare kupujejo že gotove. To so mali snopi narejeni od oljčne vejice, brinja in drugega zelenja okrašene z večbarvnim oblanjem. Nekoč so bile okrašene s sadjem in obrednimi pecivi.

Cvetni nedelji sledi velik teden, ki ga zaključujejo velikonočni prazniki. Velika noč ali vuzem, je zbir šeg in navad, ki so v predkrščanskem času imele pomen zmage pomladno-poletnih demonov nad zimskimi in pospeševanje rasti in rodovitnosti. Kriščanstvo je to preneslo na praznik smrti in vstajenja Jezusa Krista. Značilno za ta praznik je obrambno dejanje pred zlemi silami, velikonočni trušč, ki ga povzročajo streljanje z možnarji, velikonočne raglje in velikonočni ogenj in kresovi.

Po štiridesetdnevem postu se pripravljajo posebne jedi, karakteristične za ta praznik. Njih dekleta in žene v soboto popoldne v jerbasih in košarah nosijo na žegnjanje v cerkev (pirhe, šunko, hren in potico). Nadvse so pomembne in značajne pisanice (rumenice, remenke), ki imajo svoje krajevne posebnosti kot so na primer lepe, večbarvno okrašene belokranjske pisanice. S pisanicami je poznano nekoliko iger in šeg, predvsem velikonočno valjanje ali trkljanje s pirhi na Veliko noč in velikonočni ponedeljek.

Velikonočne igre so tudi razni obredni plesi, na primer kurji boj, rešetica, kovtre šivat in mnogo drugih, vezanih za razne kraje.

Jurjevanje

Ciklus spomladnih običajev zaključuje pastirski praznik Jurjevanje, ko pastiri ženejo živino prvič na pašo. Posebno so znani jurjevski kresi in Jurjevanje (Zeleni Jurij) v Beli krajini, kjer še danes izvajajo obredni obhod Zelenega Jurija, sicer kot sestavni del folklorističnih prireditev.

Breda Vlahović

M. Gaspari, 1917.

PUST

Predzadnji vikend februarja bi bilo lepo preživeti v veseli, karnevalsko razpoloženi Sloveniji. Takrat vsak lahko postane kar si želi in se s prepletanjem glasbe in hrupa ob jedači in pijači zabava in veseli ves dan do globoko v noč. V tem času mesta postanejo pisana, na ulicah se pa prikažejo ljudje, ki so slekli svoje sive, vsakdanje skrbi in si naredili različne razigrane maske. V veseli povorki mask bi verjetno najprej opazili kurenta, ki ima na glavi usnjeno masko z rilčastim nosom, dolgim krvavo rdečim jezikom, belimi zobmi in rogovi med katerimi plapolajo pisani papirnari trakovi, oblečenega v ovčji kožuh, prepasanega z verigo, na kateri visi pet kravjih zvoncev. S svojim skakanjem kurent povzroča zvonjenje zvonov, kar naj bi pregnalo zimo in

priklicalo toplo pomlad. Ta šega izvira še iz poganskih časov, ko so predniki verovali, da bojo s šemljenjem in plesom priklicali duhove zaščitnike in z dobro gostijo v njihovo čast, od katere so še danes ostali pustni krofi, flancati in orehova potica, izmolili dobro letino.

Vsak kraj Slovenije ima svoje prepoznavne maske kot so npr. cerkniška čarovnica, cerkljanski laufarji..., ampak med vsemi njimi je najbolj značilen vseeno kurent, ki je postal pravi prepoznavni znak Slovenije.

Včasih so pravico šemljenja imeli samo odrasli moški, ki so svoje maske tudi sami izdelovali, danes pa se lahko našemi in sodeluje v povorki kdorkoli si želi.

Pust je v današnjem sodobnem času izgubil vrednoto, ki jo je včasih imel, a vseeno ni pozabljen. Vsako leto, proti koncu zime se ljudje zberejo na ulicah, da bi se veselili in zabavali ter zaželeli nekaj lepega, mogoče pa je v vsakem od nas ostalo nekaj starinskega, kar nam ne dovoljuje pozabiti svojih prednikov.

Slavica Boštjančič

JEZIKOVNI KOTIČEK

J□zik, jezika, jeziku, j□zik, jeziku, z jezikom...
Dva jezika, dveh jezikov, dvema jezikoma, dva jezika, dveh jezikih, z dvema jezikoma

Trije jeziki, treh jezikov, trem jezikom, tri jezika, treh jezikih, s tremi jeziki

Skratka: jezikovni kotichek

Predlog s/z

Po prebranih in popravljenih nešteti domačih nalogah in drugačnih besedilih, sklepam, da je ena najpogostejših pravopisnih napak pisanje predlogov s/z. Predloga s/z se uporabljata ob roditelju. V slovenščini je predlog ob roditelju obvezen, v srbsščini ga pa uporabljamo samo takrat, ko izražamo družbo - s kom smo kam šli. Če v srbsščini hočemo izraziti s čim smo kaj delali, potem predloga ne uporabljamo.

Na omenjeno razliko med slovenščino in srbsščino je treba misliti, ko prevajamo. Naj omenim tudi to, da sta v srbsščini enakovredni obliki s in sa, torej ni treba pisati nikakršnih apostrofov in podobno.

Kdaj bomo v slovenščini uporabili s, kdaj pa z v roditelju? Pravilo pravi, da se s rabi pred besedami, ki se začnejo z nezvenečim soglasnikom, z pa pred

tistimi besedami, ki se začnejo s samoglasnikom, ali zvenečim soglasnikom. Za tiste, ki se sicer ne ukvarjajo z jezikoslovjem, je tako pravilo dokaj zapleteno. In kdo naj sploh ve, kateri soglasniki so zveneči, kateri pa nezveneči?

Vsako zapleteno pravilo se da povedati tudi drugače, tako da se ga učenci lažje naučijo in si ne belijo glave preveč. Torej, predlog s bomo uporabili pred nezvenečimi soglasniki. Nezveneči soglasniki pa so tisti, ki se nahajajo v stavku:

Ta suhi škafec pušča.

Nezveneči so torej: t, s, h, š, k, f, c, p, č. Vsi ostali so zveneči in pred njimi uporabljamo z.

Naj povzamem:

z Avtom, z Olgo, z Barbaro, z očetom,
z bratom, z mamom, z dedkom
s Tadejem, s Pavlo, s sestrom, s teto, s
fakulteto, s hišo.

Maja Đukanović

OBVESTILO

Od šolskega leta 2002/03 v okviru Društva Slovencev "Sava" v Beogradu deluje Šola dopolnilnega pouka slovenščine, namenjena otrokom in mladostnikom slovenskega rodu.

Delo šole organizira Zavod za šolstvo, financira pa Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport Republike Slovenije. Pouk vodi Maja Đukanović.

Učenci šole tudi letos načrtujejo udeležbo na slovenskih jezikovnih šolah in seminarjih, cicibani pa enotedensko bivanje pri vrstnikih v Sloveniji.

V naslednjem letu načrtujemo tudi možnost učenja slovenščine v virtualni šoli (po internetu), v sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo.

K pouku vabimo tudi vaše otroke!

Več informacij o šoli:

sava-si@eunet.yu

majadj@eunet.yu

Maja Đukanović: 063 832 88 32

MOJČKE IN KEKCI

Cicibani smo se, med drugim, učili tudi iz knjige Mateje Pezdirc-Bartol, Literarna sestavljenka. Ko smo prebrali zgodbi o zajčku, smo se tudi sami lotili pisanja Zgodbe na Z:

Zgodba na Z

Zajec je melje, melje mu je zopako.
Zgih mu je zobe zaradi melenjave.
Zakel je z bobovakaravniku.
Zakaravnik ga je kapisal v zelček.
Zjutraj mu je kontal zobe.
Zajec je videl zelčdo.
Zaftrkopal je zakob.
Zagledal je zidavja, ki zida zvez-
ik. Zajec je zelček kaspal.
Luka, Ivan, Matja

SLOVENSKE NARODNE JEDI

ŽLINKROFI

Žlinkrofi so še danes zelo priljubljena jed na Dolenjskem okrog Velikih Lašč in v Ribniški dolini, kjer jim rečejo mašn'ce, poznajo jih prav tako v okolici Cerknice, posebno pa so sloveči idrijski žlinkrofi. Tudi na Koroškem poznajo žlinkrofe, ti pa so ajdovi in poljnjeni s sadnim nadevom. Žlinkrofi se razlikujejo po testu in nadevu. Testo je lahko iz bele moke, iz ajdove moke, pa tudi iz bele moke z dodatkom krompirja.

IDRIJSKI ŽLINKROFI

Testo: 1/2 kg moke, 3 rumenjaki, 1 dl mleka ali 3 cela jajca in nekaj manj mleka, za zabelo 5 dkg olja ali masti in drobtinice

Nadev: 1 kg kuhanega in pretlačenega krompirja, 5 dkg masti ali zaseke, 3 beljaki ali 3 cela jajca, malo drobtin, poper, cimet, peteršilj, majaron. Pretlačenemu, še mlačnemu krompirju primešamo mast ali zaseko, beljake ali cela jajca, drobtine, poper, cimet, sesekljan peteršilj in majaron. Vse sestavine dobro premešamo v voljno zmes; iz nje naredimo enakomerne kupčke in jih polagamo na testo. Ponekod dajo v nadev malo sesekljane suhega mesa in zato manj krompirja.

Iz moke, rumenjakov ali celih jaje in mleka naredimo testo, bolj mehko kot za rezance. Pognetemo v hlebček, pokrito naj počiva vsaj četrt ure. Nato ga na tanko razvaljamo v pravokotne krpe. V primernih razdaljah polagamo po testu kupčke nadeva. Testo med kupčki prerežemo po dolgem in počez. Robove namažemo z beljakom, ki smo ga prihranili. Nad kupčki testo stisnemo, da dobimo "ušesa". Žlinkrof obrnemo, da so robovi spodaj, zgoraj pa naredimo v vsak žlinkrof vdolbino, testa pri tem ne smemo pretrgati. Žlinkrofe skuhamo v slanem kropu. Kadar solimo nadev, pazimo, da krop ni preslan. Kuhamo jih pri počasnem vrenju 10 do 15 minut. Kuhane previdno odcedimo, zložimo v skledo ali na porcije in zabelimo z vročo mastjo. Žlinkrofe ponudimo k mesnim omakam. Ponudimo jih tudi kot samostojno jed s solato, v tem primeru jih zabelimo z drobtinicami.

KROMPIRJEVI ŽLINKROFI S SUHIM MESOM

Testo: 1/2 kg moke, 4 jajca, sol, mlačne vode po potrebi

Nadev: 3/4 kg krompirja, 1 jajce, 20 dkg suhega svinjskega mesa, 10 dkg

ocvirkov, 10 dkg drobtinic, sol, poper

Iz moke, jaje, soli in mlačne vode naredimo testo kot za rezance. Naprej ravnamo s testom kot pri idrijskih žlinkrofi.

Nadev: Kuhan in olupljen krompir pretlačimo, dodamo jajce, na drobno zrezano meso, pogrete ocvirke, drobtine, poper in sol. Zmešamo, da dobimo gladko zmes. Iz nadeva naredimo za lešnik velike kroglice, ki jih polagamo v primernih razdaljah na razvaljano testo. Pokrijemo jih z drugo plastjo testa, ki je enako debelo razvaljano. Med kupčki testo stisnemo in z zobatim kolescem izrežemo žlinkrofe. Tako lahko naredimo tudi pri vseh drugih receptih, če nam je bolj prikladno. Žlinkrofe skuhamo v slanem kropu. Vro naj počasi 10 do 15 minut. Kuhane odcedimo, potresemo z drobtinicami in prelijemo z vročo mastjo ali oljem. Ponudimo jih kot samostojno jed s solato, lahko pa jih uporabimo tudi za prilogo ali za začetno jed.

B. Jakec, Novo mesto, 1971.

KROMPIRJEVI ŽLINKROFI S PARMEZANOM

Prpravimo jih na enak način kot žlinkrofe s suhim mesom, le da namesto mesa vzamemo 10 do 15dkg naribanega parmezana.

MESNI ŽLINKROFI

Testo: 1/2 kg moke, 3 jajca, 2 žlici olja, mlačna voda

Nadev: 40 dkg kuhanega ali pečenega mesa, po želji in okusu tudi suhe svinine, malo zaseke ali sesekljane suhe slanine, 2 jajci, poper, malo masti (če dodamo slanino, ni treba masti), drobne čebule, peteršilj, smetana.

Testo naredimo kot pri prejšnjih receptih za žlinkrofe, ga razvaljamo in v enakomernih presledkih obložimo s kupčki nadeva. Za nadev meso zmeljemo ali na drobno sesekljam. Dodamo na

Predstavljamo slovenske narodne jedi, ki so po etnoloških virih in podatkih sestavni del materialne kulture slovenskega naroda oz. del naše kulturne dediščine. Po nastanku, pomenu in značilnostih, te jedi razlikujemo od danes, pogojno povedano, splošno bolj znanih sodobnih receptov meščanske in internacionalne kuhinje. Neredko so posamezne narodne jedi nastale v zvezi z različnimi ljudskimi običaji in praznovanji. Jedi bodo predstavljene po slovenskih pokrajinah kjer so nastale, kadar je o tem dovolj gotovih krajevnih virov. Prizadevali si bomo v vsakem primeru slediti avtentičnosti receptov, čeprav posamezni tudi ne bi bili popolnoma v skladu s sodobnim zahtevom zdrave prehrane.

masti zarumenelo sesekljano čebulo, jajci, poper, sesekljan peteršilj in po potrebi kisló smetano. Kuhamo jih v slanem kropu 10-15 minut. Mesne žlinkrofe serviramo z govejo juho ali z drugimi čistimi juhami, kot prilogo s solato ali tudi kot začetno jed. Če jih ponudimo kot začetno jed, jih zabelimo z drobtinicami, zelo jim pa izboljšamo okus, če jih potresemo še s parmezanom.

ŽLINKROFI S SKUTO

Testo: 1/2 kg moke, 3 jajca, 2 žlici olja, mlačna voda

Nadev, slan: 1/2 kg skute, 5 dkg masla ali pol skodelice goste smetane, drobtin po potrebi, malo čebule, sol, 2 jajci, peteršilj

Nadev, sladek: 1/2 kg skute, 5 dkg masla, drobtine, 2

jajci, cimet, 10 dkg sladkorja, limonina lupinica, 1 vanilin, pest rozin. Testo naredimo kot pri prejšnjih žlinkrofi.

Slan nadev: Skuto pretlačimo, da je rahlejša in se lepo umeša. Maščobo z rumenjakoma posebej umešamo in dodamo. Primešamo še sesekljano čebulo, sesekljan peteršilj, sol in drobtine po potrebi ter prav nazadnje sneg iz beljakov.

Sladki nadev: Pretlačeni skuti dodamo z rumenjakoma, in sladkorjem umešano maslo, sesekljino limonino lupinico, vanilin, oprane in osušene rozine, drobtinice po potrebi in nazadnje še sneg iz beljakov.

Žlinkrofe kuhamo 10 minut. Slane zabelimo z ocvirki, sladke pa s prepraženimi drobtinicami in še po vrhu posladkamo.

Jadranka Karan Uršič

VSTOP SLOVENIJE V EU

Prvomajska zarja je na nebu Evrope prižgala še eno zvezdo - Slovenijo. Rojaki v domovini so vstop Slovenije v EU praznovali slavnostno, v Beogradu pa smo ta dogodek zaznamovali bolj skromno - v Društvu Slovencev Sava ter v šoli dopolnilnega pouka.

V prostorih Društva smo nazdravili novi skupnosti med običajnim petkovim srečanjem, šolarji pa so se zbrali v najetem caffèjeju v bližini Društva. Mladí so se pač odločili za poznejše večerne ure. Ob glashi in kozarčku so učenci šole dopolnilnega pouka, nekaj njihovih staršev ter študentje slovenščine preživeli izredno prijeten večer. Neobvezen klepet se vedno prileže in je dobrodošel po vsem napornem šolskem delu.

Maja Đukanović

KONCERT MEŠANEGA PEVSKEGA ZBORA "IVAN CANKAR"

BOŽIČ

Znani mešani pevski zbor iz Vrhnik in Logatca, *Ivan Cankar*, je po povabilu Beograjske nadškofije, v času božičnih praznikov obiskal Beograd. Z navdihnjenim petjem so prispevali, da se v vseh cerkvah prestolnice ti prazniki doživijo na prav poseben način.

Na drugi božični dan so, v okviru maše v slovenščini, želeli članom društva Sava pričarati globino duhovne vsebine in smisla tega enkratnega praznika. Kljub zelo slabim vremenskim pogojem je na mašo, ki jo je vodil mosignor Anton Rojc, prišlo veliko število članov Društva Sava. Po maši se je v dvorani ob cerkvi nadaljevalo druženje članov zbora s člani Društva. Dobra volja in obilica iskrenih čustev so na najboljši možni način pokazali vso hvaležnost članov Društva Sava tem krasnim ljudem, našim rojakom, ki so nam izpolnili srca z občutkom topline, iskrenosti in prijateljstva.

Slavo se je odvijalo z iskrenim verovanjem prisotnih, da je to snidenje resnični Božji dar. Ostala je želja, da se tako srečanje ponovi.

Anica Sabo

SLOVENSKE LJUDSKE PESMI

PO JEZERU

Po je - ze - ru, bliz' Tri - gla - va, čol - nič pla - va sem ter tja. V čolnu
6 gla - sno se pre - pe - va, da od - me - va od go - rë. Mi - le pti - ce po - do -
11 li - nah in pla - ni - nah se bu - dé, ker so ču - le pe - sem mo - jo, vsa - ka
16 svo - jo žvr - go lé, ker - so ču - le pe - sem mo - jo, vsa - ka svo - jo žvr - go - lé.

Ribam srca vsem igrajo,
da skakljajo nad vodo;
še valovi šepetajo
in šumljajo med sabo.

Tukaj Slava vence vije,
srce bije nam gorko.
Čujte gore in bregovi,
da sinovi Slave smo!

© 2004 Vladimir Uršič

VSE NAJLEPŠE ROŽICE

Koncert mešanega pevskega zbora Revoz in Novega mesta

V prijetnem in akustično izjemno atraktivnem prostoru Katedrale Blažene Device Marije na Neimarju, kjer je v zadnjih letih ustvarjena redna koncertna dejavnost, je v nedeljo, 27. junija organiziran promenadni koncert mešanega pevskega zbora Revoz in Novega mesta z vodstvom Cvetke Kampelj.

Koncert je organiziran s prizadevanjem Društva Slovencev Sava iz

Beograda in Beograjske nadškofije. V občinstvu so bili večinoma člani Društva, ki so imeli priložnost uživati v prijetnem, nadahnjem in profesionalnem zborovskem petju.

Na programu so bila dela tradicionalnega zborovskega repertoarja, kot *Laetitia sempiterna* J. P. Gallusa, *Cantique de Jean Racin* G. Forea, *Ave verum corpus* W. A. Mozarta. Slišali smo tudi dela znanih slovenskih skladateljev J.

Aljaža, R. Simonitija, J. Leskovarja. Občinstvo je izjemno pozorno poslušalo izvajanje obdelav slovenskih narodnih pesmi *Vse najlepše rožice*, *Drumlca je zvonila*, *Ta paver pa grahovo seje*, *Venci veli*, *Pobeležlo polje*, *Pod jasnim soncem i Marko skače*.

Po koncertu je organizirano druženje članov Društva in članov pevskega zbora. Vzdušje je bilo skoraj pravljlično. Neposrednost, enostavnost, sproščena in prijetna komunikacija med prisotnimi so delali vtis, kot da gre za dolgoletne prijatelje, ne pa za ljudi, ki se prvič vidijo. Ob zvokih harmonike, ki so jo gostje prinesli s seboj, smo vsi od srca zapeli, nekateri pa tudi veselo zaplesali.

O tem dogodku so člani Društva izkazali svoje mnenje: "Telega koncerta se ne da opisati. Ne morem povedati, kako se počutim." (Jovan Kelič). "Ta koncert je za mnoge med nami bil spominjanje na mladost. Prišli smo iz različnih krajev Slovenije in se razširili izven njenih meja, zdaj pa je očitno, da vsi živimo v soglasju." (Pavla Milovanović). "Zbor je izjemno zvenel. Predvsem navdušuje zborovodja. V zboru se čuti popolna disciplina in vsi z izjemno pozornostjo spremljajo dirigenta." (Zlatan Vauda, skladatelj in dirigent).

Druženje je končano v prijetni vzdušju, ob izmenjavi naslovov in prepričanosti, da so se ob tem srečanju porodila nova prijateljstva.

Anica Sabo

POMLAD V DRUŠTVU SAVA

Proti koncu šolskega leta smo vsi skupaj že precej utrujeni. Toda, tam nekje maja, zberemo moč za

pripravo proslave zaključka šolskega leta. Ker na prireditvi nastopajo mladi in ker se dogaja junija, sva jo z

Anico Sabo imenovali Pomlad v Društvu Sava.

Kako sploh potekajo priprave za nastop? Najprej se z Anico okvito zmeniva za temo. Običajno narediva dve celoti - predstavitev cicibanov in potem še najstnikov. Tokrat sva se odločili, da cicibani predstavijo Abecedo in nam kaj zapojejo, najstniki pa predstavijo različne kraje Slovenije.

Učenci šole, čeprav občasno godrnjajo, radi nastopajo. Po pravici povedano, nam vaje odvzamejo precej časa, toda na njih se veliko naučimo in med seboj bolje spoznamo.

Letos smo 16. junija spet prišli k 'našem' Jožetu, tako kot vedno, ko gre za proslave. Cicibani so nas pozdravili s pesmijo *Dobro jutro, dober dan*, katero sta jih naučili Anica Sabo in Marija Družijanič, naša mlada korepetitorica. Šlo je za pravo izročilo: Anica je učila Marijo, kako se dela z zborčkom, Marija pa je učila malčke peti in se obnašati na odru. Potem so predstavili vse črke abecede, ob

tem pa so kazali predmete, katere so omenjali. Predmete je narisala mama Vesna Družijanič. Na koncu so nam pogumno zapeli pesmico Kaj vse znamo, kjer so korakali, plavali, brcali žogo, kazali rdeča lica in hitre noge.

Moram omeniti, da v pripravah teh prireditev, skušava zajeti tisto, česar se učenci sicer v šoli učijo. Vedite, da je to, kar predstavijo na prireditvi plod enoletnega dela in zbranega znanja.

Ko smo cicibane spremili z močnim aplavzom, so na oder stopili najstniki. Tokrat so bili oblečeni v slovenske noše, ki so krasno poživile sceno.

V okviru pouka sem poleg slovnice hotela predstaviti tudi slovenske običaje ter pesmi. V tem mi je v veliko pomoč bila naša predsednica, Anica Sabo, ki je zelo potrpežljivo od 'naključne skupine' skušala narediti pevski zbor. Zbrala je znane slovenske pesmi, čigar besedila smo najprej prebrali, pojasnili in prevedli, potem pa začeli peti. Samo ona ve, koliko živcev je potrebovala za učenje zbora, ki je vsakič bil v drugačni sestavi, čigar člani niso ravno dosti nadarjeni za petje, so pa zelo odprti in polni idej o tem, kako bi bilo treba izpeljati to in ono dvoglasje ali ritem. Na pomoč so prišli tudi nekateri starši, kar je tudi med zastavljenimi cilji delovanja Društva - namreč, doma in med potjo so se v mnogih družinah slišali slovenski napevi.

Najstniki so nam predstavili nekaj slovenskih pokrajin s pesmijo, recitacijami in podatki o njih. Slišali smo dva krasna dialoga: enega iz prvega slovenskega romana - Deseti brat, Josipa Jurčiča, drugega pa izpod peresa Janka Kersnika. Nastopali so učenci iz vseh skupin, v pripravah pa so tisti iz

prevajalske skupine pomagali začetnikom. Ali je potrebno omenjati, da je tudi to med cilji delovanja Društva - učenje slovenščine skozi druženje in skupno delo.

Za nastop smo se resno in z vsem srcem pripravljali. Imeli smo tremo, toda vaši aplavzi in veselje po uspešnem nastopu so nam poplašali delo.

Naj za konec dodam nekaj osebnega - včasih sem po pripravah pouka, urah polnih klepeta in po pregledovanju domačih nalog kar precej utrujena. Toda, ko v očeh učencev zagledam tisto iskro veselja po uspešnem nastopu in ko me vprašajo, kdaj bo spet neka prireditev - menim, da sva z Anico spet opravili nekaj lepega in koristnega.

Maja Dukanović

POMLAD V DRUŠTVU SAVA

Še eno v vrsti naših srečanj, še eno prijetno druženje. Ni dvoma, društvo Sava je vse bolj organizirano, pa tudi številčno. Za to se je treba zahvaliti mnogim čudovitim ljudem, ki res vlagajo ogromno energijo, da bi cela organizacija funkcionirala - s tem seveda mislimo tudi na prireditve. Odkar smo poudarek dali na petje in uvedli vesele dialoge se zdi, da publika še bolj uživa. Ob tej priložnosti bi se zahvalil kakor producentu, tako tudi igralcem, ki tudi zelo uživajo v nastopu. Neverjetno je, koliko smo se navadili na prostor v Hadži Milentijevi ulici. Zmeraj ko prihajamo vemo, da nas čaka druženje, slani in slatki prigrizki in seveda malo vinca. Lepo je da je vse več mladih, kar pomeni nove prijatelje. Veliko ljudi žal ne razume da taka srečanja predvsem omogočajo komunikacijo in s tem učenje slovenščine. Danes, ko je Slovenija v EU so ljudje vse bolj zainteresirani za ta jezik Evropske skupnosti. Prireditve so čudovita priložnost za pridobitev novih informacij iz dežele, za obujanje in ohranitev običajev in vse tisto kar predstavlja slovensko kulturo. Še posebej je prijeten ogled slik prekrasne narave na velikem zaslonu, ki nas še enkrat spomnijo kako zelo lepa je Slovenija. Še eno leto je minilo. Konec pouka je prišel. Zdaj pa se začena za večino nas najlepše obdobje, ko vsi odhajamo v Deželo, kjer bomo zbrali nove izkušnje, nova znanja in energijo, katero bomo po prihodu nazaj predstavili in širili na prihodnih srečanjih za katera obljubimo, da bodo še lepša.

Aleksandar Vojinović

Zahvala dobrotnikom

V tretji številki Biltena bi se člani Društva Slovencev Sava radi zahvalili podjetjem, ki so v času med dvema številkami Biltena, podprli delo Društva.

Poudarili bi prizadevanje gospoda Andreja Klobučarja iz podjetja *Krka*, ki je podprl realizacijo koncerta Slovenskega okteta ter proslavo Miklavža, potem gospoda Jurija Toplaka, *Gorenje - predstavništvo Beograd*, brez čigar pomoči ne bi bilo mogoče realizirati druženja s člani pihalnega orkestra iz Novega mesta ter pomoč gospoda Nenada Ignjatovića iz podjetja *Hyundai*, ki je poravnal telefonski račun društva. Pri realizaciji projekta *Pomlad* v Društvu Sava je pomagala *Kolinska* - v vročih junijskih dneh je gospod Peter Rajčič prijazno poskrbel za osvežitev.

Poudarjamo, da od novembra lani, do trenutka pisanja tega besedila konec julija (torej celih osem mesecev), na račun Društva ni

prispele odobreni denar za redno dejavnost! Zato se pristočno zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali premostiti to obdobje.

Posebno bi se radi zahvalili podjetnikom, ki so tudi tokrat imeli posluha za potrebe slovenskih otrok in mladih, da bi se seznanili z domovino svojih prednikov, ter jim omogočili odhod v Slovenijo na jezikovne tečaje, to pa so: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport R Slovenije; veleposlaništvo R Slovenije,

oziroma gospod Bojan Mikec, ki je pomagal, da *Rotary club* iz Novega Mesta, oz. gospod Dušan Plut, prispeva sredstva za štipendijo; gospod Dušan Stankov, *L.B. Leasing - Beograd*; gospod Andrej Klobučar - *Krka*; Alojz Kovše - *Petrol*; Vladimir Miletić - *JUB*; Marko Mrzel - *Goretnejd*. Toplo se zahvaljujemo tudi Gospodarski zbornici R Slovenije ter gospodu Dmitru Polovini, na različnih oblikah pomoči Društvu ob zbiranju sredstev. Do zaključka te številke Biltena

niso realizirane vse dejavnosti v zvezi s pridobljenimi donacijami, tako da bo več podrobnosti in poročil v naslednji številki.

Med letom za kulturno življenje naših članov skrbi gospod Saša Gruden iz *Ateljeja 212*, ki nam redno podari brezplačne vstopnice za predstave tega znanega gledališča.

Zahvaljujemo se tudi vsem članom Društva, ki redno plačujejo članarino in na ta način prispevajo k njegovemu obstoju.

Predsedništvo Društva

Blejsko jezero

SEMINAR ZA UČITELJE DOPOLNILNEGA POUKA SLOVENŠČINE

Bled, aprila 2004

V organizaciji Zavoda za šolstvo RS, je aprila letos na Bledu bil organiziran Seminar za učitelje dopolnilnega pouka slovenščine. Prihod na tako izpopolnjevanje je priložnost, da se učitelji medseboj spoznajo, drug drugemu povemo svoje dosežke, način dela, pa tudi pojamramo o negotovostih, težavah in zapletih.

Primerjajoč pogoje v naši šoli z ostalimi, sem dojela, da delujemo v podobnih pogojih kot drugje. Šole večinoma delujejo v okviru Društva Slovencev. Učni pripomočki so povsod pomanjkljivi, toda s pomočjo Zavoda za šolstvo in MŠZŠ R Slovenije, gredo stvari vsak dan na bolje.

Na Seminarju so nam bili predstavljeni najnovejši učbeniki, obiskali smo blejski vrtec in osnovno šolo, predvsem pa smo med seboj izmenjali

izkušnje in ideje. Na blejskem Seminarju je naša šola dobila kot darilo nekaj videokaset z otroškimi filmi in več knjig za otroke. Video-kasete so cicibani gledali doma in o njih naredili lepe knjižice, kjer so v sliki in besedi povzeli vsebino filma. Knjižice smo podarili staršem ob koncu šolskega leta.

Zavod za šolstvo RS, oziroma gospa Dragica Motik, ki skrbi za šole dopolnilnega pouka, nam je, med drugim, omogočila dve izredno pomembne stvari:

- sodelovanje z virtualno šolo slovenščine (udejanjala se bo v naslednjem šolskem letu)
- obisk cicibanov O.Š. Božidarja Jakca, septembra v Ljubljani.

Za Seminar ter veliko, veliko koristnih nasvetov in dejanj se ji iskreno zahvaljujemo!

Maja Đukanović

J. Ciuha, *Ujetost I*, 1975.

V tej številki Biltena objavljamo imena tistih članov, ki so preminili in nas zapustili ali pa se preselili v neki drugi, upamo, boljši svet, kakorkoli kdo od nas to dojenja. Objavljamo imena tistih, o čigar odhodu smo obveščeni. Hkrati vas prosimo, da nas obvestite, če veste še za kakšne člane društva, ki so umrli. Informacija naj vsebuje: ime in priimek, datum in kraj rojstva in smrti.

Milan Kenda *15.02.1940. Jagodina -† 02.03.2004. Beograd

Izdajatelj: DRUŠTVO SLOVENCEV "SAVA" V BEOGRADU

Beograd, Višegradska 23, tel. (011) 641-357, e-mail: sava-si@eunet.yu

Svet biltena: Anica Sabo, Jakoš Slobodan, Jožica Jozić, Vladimir Uršič in Ivan Debeljak.

Uredništvo: Vladimir Uršič, glavni in odgovorni urednik, Anica Sabo, Jakoš Slobodan, Jožica Jozić in Ivan Debeljak.

Lektor: Maja Đukanović.

Likovno-grafična priprava: Dušan Todorović, Aleksandra Andjelković in Jasmina Pucarević

Rokopisov, fotografij in risb ne vračamo. Podpisani članki predstavljajo osebno mnenje avtorjev, za katero ni nujno, da se strinja z mnenjem uredništva. Uredništvo ima pravico po potrebi skrajšati in prilagoditi prispеле priloge.